Ka Synjat

Ba la Shem Pat

(Ka Drama)

Da

U HAMARBABIANG MYLLIEMNGAP

1 9 7 9

Ka Dor—Rs. 5.00.

Kiba ia shim Bynta

1.	U Kurup Singh, u Syiem ka Hima Mawlyndem.	
2.	Ka Saintimai, ka Kmie u Kurup Singh.	
3.	Ka Korpamai	Ki Mahadei u Syiem.
4.	Ka Shipormai	
5.	U Myntri Rangbah.	
6.	U Ksan	Ki Myntri u Syiem.
7.	U Phang	
8.	U Seibor	
9.	U Bah Myllan	Ki kmie ki kpa ka Korpamai.
10.	Ka Kong Lin	
11.	U Bah Mlon	Ki kmie ki kpa ka Shipormai.
12.	Ka Kong Shai	
13.	U Bah Kynpham, u Kñi ka Korpamai.	
14.	U Bah Shngaiñ, u Kñi ka Shipormai.	
15.	U Sanbok	Ki khun u Syiem Kurup Singh.
16.	U Tamhok	
17.	Bah Shan	Kiba la ri ia ki khun Syiem.
18.	Kong Ri	
19.	Ka Philamon	Ki paralok ka Korpamai.
20.	Ka Monlang	
21	Ka Teimon	Ki shakri syiem.
22.	Ka Liak	
23.	U Korbar	
24.	U Shum	
25.	Ki Basan ka Hima Mawlyndem, Ki samla kynthei & shynrang.	

Ki jaka ha ka drama

1. Ka shnong Mawlyndem.
2. Ka shnong Rangthong.
3. Ka shnong Phngain.
4. Ka shnong Mawkyntrut.

TANG SHI KYNTIEN

La ong ba kane ka spah snem ka long ka spah snem kaba phyrnai tam. La hapdeng bun ki jingkylla kiba pher ba pher, nga nud ban ong kumta namar dei ha kane ka spah snem ba ngi iohi ba ka ri jong ngi ka la kiew irat ha ki liang baroh, la ha ka liang jong ka jingnang jingtip ; ne ha ka liang jong ka thoh ka tar ; ne ha ka liang jong ka imlang sahlang ; ne ha ka liang jong ka akor ka burom ; ne ha ka liang jong ka saiñ hima sima bad kumta ter ter. Dei ha kane ka spah snem ruh ba ki 'rang samla bad ki 'thei samla ki ialeh katba lah ban sei madan ia kiba bun ki thup kiba rim kiba jah ; ki khana pharshi jong ki riewhyndai ia kiba la buhrieh baroh shikatta ha ki lynghoh kti jong ki puriskam bad ki parom. Nga don ka jingngeit kaba skhem ba katba u Lum Meikha u dang ieng kynshreng ; katba ki khyndai umdih ki khyndai umtong ki dang iai tuid ; katba u sim Ryniaw u dang iai pah bad u sim Kaitor u dang iai kynsiew thiah ; katba u ngap u dang iai lum ia ki um bathiang ban kit sha la ka ksing ; katba ki khlaw ki dang iai sawa ha ka jingkaweh jong ka lyer bad katba ki mawsawa ki dang iai sawa ha ki lhuh jong them, kumta ruh ka jabieng baproh jong ki 'rang bad 'thei samla kan iai khih tik shi tik hapoh jong ki na ka bynta bun kiei kiei kiba khraw bad kiba khrawtam ki ban dangmih ki ban long ka jingmyntoi ia ka ri bad ka jaitbynriew.

Dei kaba kum kane ka jingsngew, kaba la pynlah ia nga ba ngan pashat biang ha phi ia kane ka thup kaba mynta. Ha kane ka jingpyrshang jong nga, ngam lah khlem da pynpaw ia la ka jingsngewnguh ia I Dr. B. Pakem, I Dr. H. Bareh bad I Bah B. C. Jyrwa kiba la kloi ban iakit lyngkor lem ha kaba pule ia ki jingthoh jong nga bad kiba la kloi ruh ban ai ia la ki jingthoh ba kordor ia kiba la suh lang ha kane ka thup. Nga kyrmen ba u Blei un nang iai kyrkhu ia ki khnang ba kin nang lah ban leh kiei kiei kiba kham khraw na ka bynta la ka ri bad ka jaitbynriew.

Dated Nongkrem, }
The 1st. February, 1979, } U Nongthoh.

Dr. B. PAKEM
Minister, Agriculture (including
Irrigation and Animal Husbandry)
Government of Meghalaya
Shillong.

Dated the 1st. July 1978.

Nga sngewbha shibun eh ban ioh pule ia ka Drama "KA SYNJAT BA LA SHEMPAT" Ia kaba la thoh da I Bah Hamarbabiang Mylliemngap. Nga la pule bniah ia kane ka Drama naduh basdang haduh ba kut. Ka long kaei kaei kaba ai mynsiem ia ngi ki nongpule haduh katta katta ban iohi ia ka rukom im ki Longshuwa Manshuwa jong ngi la ha ka synshar khadar ne ha ka shongkha shongman, kaba da iaid kat kum ki riti bad ki dustur jong ka Ri. Ha kajuh ka por, ka Drama ka pynpaw ruh ia kiei kiei ki jinglong basniew kum ka dohnud bad ka mynsiem ba kuhiw kaba la rung ha ki Para-Ri jong ngi. Kane ka la ktah wat ia ka rukom im tip briew tip blei jong u Khasi Khara.

U Rangbah Khasi wat la u dei u Khun syiem kum u Kurup Singh jong ka Hima Mawlyndem, u pyndem ialade ha la kiba ha iing ha sem jong u khamtam ha la ka kmie jong u hi ka Saintimai. Kumjuh ruh ki kynthei Khasi kum ka Korpamai jong ka Drama, ka pynkohnguh ialade ha la ki kmie ki kpa bad ha la u kñi Rangbah. U Mlon, u kpa ka Korpamai u paw kum u Thawlang bad u Myllan, u Kñi jong ka pat kum u nongaibuit-lem bad u nongpynskhem. Ka rukom ia kren ia khana hapdeng ki shi kynum ruh ka long kaba da thew bad kaba da shongkhia kaba kat kum ki rukom bad ki dustur. Kane ka paw bha na ki jingiakren hapdeng u Myllan bad u Kynpham bad hapdeng u Mlon bad u Shngaiñ.

U Nongthoh hadien ba u la iathuh shaphang ka jingim jinglong jong ki khun binong bishon um shym la klet ruh ban pynpaw shynna ia ka jingim jinglong jong ki paid kupknup paid kuptrap. Sngew kumba ka jingim

jingsong jong ki shakri syiem kum ki jong ka Liak bad u Shum ki long kiba da jia shisha. Kumjuh ruh shaphang ka jingkmen jong u Bah Shan bad ka Kong Ri sngewkumba ka da jia shisha. Ka jingkmen jong ki ka long na ka daw ba kim shym don khun, pynban ki la ioh ban ri ban sumar kat ia ki khun u Syiem Kurup Singh kum ki khun la jong.

Ka don ruh ka jingnang jong u nongthoh ban pynlyngkot ia ka jingiathuhkhana kaba iadei naduh ka por ba suh syntiew haduh ka por ba shongkurim hapdeng u Kurup Singh bad ka Korpamai. U la pynlyngkot ruh ia ka jingiathuhkhana shaphang ka jinglong lyngki ka Shiporpmai, ka kok ba ai jong u Kurup Singh. Ha ka jingshisha u la pynpaw ia kane ha ka por ba u Kurup Singh u la bynñiaw weibriew shaphang la ka kmie kaba la khlad noh. Dei ha kane ka por ba ki nongpule kin sa tip ba ka Shiporpmai ka long kaba lyngki.

"KA SYNJAT BA LA SHEM PAT" ka long kawei na ki Drama Khasi kaba iathuh ia ngi shaphang ka jingshemphang shemiat pat ha kaba kut jong ka jingiathuhkhana jong ka jingshempap shem lanot. Ha shuwa ban shem pat ia ka synjat ba la jah noh ki briew ki dei ban da shah shibun ki jingeh bad jingshitom ha la ka jong ka jingim. Teng teng kine ki jingeh bad jingshitom ki lah ban pynlong ia u briew ne ka briew ban poi haduh u pud ban iaidwir kylleng ka pyrthei kum ka Korpamai kaba la shah shet kylla ha la ki jong ki shakri shakor. Dei tang ka jingiaishah bad ka mon ba jwat kiba lah ban wan rah biang ha ki briew kiba la shem ka lanot khop kum ha ki jong u Kurup Singh bad ka Korpamai, ia ka synjat ba la jah noh.

"KA SYNJAT BA LA SHEM PAT" ka dei ka synjat jong ka jingieit ba nylla hapdeng u Kurup Singh bad ka Korpamai. Hadien ba la shem pat ia ka synjat jong ka jingieit, kine ki arngut ki la shem ruh ia ka jingaiei jong

ka synjat jong ka jingieit da ki arngut ki khun shynrang ba la kha synrop bad kiba la samla bha—u Sanbok bad u Tarnhok. Ki long ka synjat ba la shem pat namar ba u Kurup Singh bad ka Korpamai ki la pyrkhat ba la kha khun iap ia kine ki khun synrop.

Ha kaba kut, nga ai khublei iaroh ia i Bah Hamarbabiang Mylliemngap na ka bynta ka jingtrei shitom jong I ha kaba thoh ia kane ka drama bad ia ki kyntien ba sngewtynnad ha ka jingthoh jong I. Nga khmih lynti ba i Bah Hamarbabiang Mylliemngap in nang iai shakri ia la ka Ri bad ka Jaitbynriew lyngba ka thoh ka tar. Nga kyntu ruh ia ki nongpule baroh ba kin ia pynshlur lem ia ki samla jong ka Ri jong ngi ba kin nang iaid shaphang ha ka thoh ka tar bad ka jingnang jingstad. Lah ban iarap ia ki nongthoh kot jong ngi da kaba pule bniah bad pyni jingmut de halor ki jingthoh jingtar jong ki kumno ban nang kham pyniaha shuh shuh ha baroh ki liang kiba ia lei bad ka thoh ka tar Drama.

B. Pakem.

SHI SYMBOH KI 'TIEN SYLLOK

Ki Samla kane ka pateng ki long kum ki Sangot bad kum ki nong-lam khubor ban kyrsiew ia ka pateng kaba mynta ba ka dei ban thiah peit-ngor man ka khyllipmat. Ki jingia-aireng jong u briew ki shlei bad ki dap man la ka sngi. Ngi hap ban ia bah wait bad ia syndet kti man ka por. Kumba ka snam ki riewialeh ka kyrsiew ia ngi na kawei ka kynta sha kawei pat, kan iai tuid ruh ban pun lynti ia ki kjat jong ngi ba ngi dei ban da jam husiar bad phikir bha. Ka im tang ban bam ka long ka pyrthei jong u 'riewlili, u bym don ka jingkitkhlieh wat ialade ruh. Hynrei ki riewiaksaid, ki duh thiah duh dem man ka teng, namar ki hap ban iakynduh mawsiang man ka khyllipmat. Ki don ruh ha ki ka khubor ba pynkyndeh mynsiem ia kiwei pat kaba ki ju wer, 'Kane ka long ka lynti ba dap da ki soh kynsai kiba phin ioh kheit. Ynda phi la poi ha ki Symper jong kitei ki lum, nangne ruh ki bthei ki Umpohliew ba shngiam. Lada phi don ki lwa snieh—to tong bad pyndap. Ka synia jong ka mied kam lah ban pyntriem ia phi. Ka phyrngab jong ka step, kam lah ban pah ia phi. Phrang mynta, lur mynta, duhthiah mynta bad kynshew mynta na ka bynta ka lashai kaba kmen, kaba shlei, kaba thiang bad kaba pahuh pahai.' Kumba ngim ju kheit ia ki sohthiang na u dieng sohngang, kumta ruh ka rupa kam lah ban kylla sha ka ksiar nylla.

Ki dwar ka nam bad ka burom ki plie tang ia ki Rang bad ki Thei kynsai, kiba kloi ban iapeiñ ialade bad kano kano ka dor. Ka nam ki riew ialeh ka shat thaba kum u Lurshai.

Dang tang shisnem mynta, u Samla Hamarbabiang Mylliemngap u la sei madan ia kawei ka thup jong ki Sur Myllung, "NA PNEH U LUM SHILLONG" kaba kynthup haduh Arphew tylli ki Symboh pyrkhat. Kine ki ieng ha la ka nia ka jutang, ha ka jingthew ka jingwoh ba paka. La u long u Sohthymmai ne u dieng-thymmai, pynban u don ka jingmad kaba pher na kiwei pat. Ha kane pat ka kynti, u kwah ban pashat sa ia kawei ka thup, ka Sawangka (Ka Drama) "KA SYNJAT BA LA SHEM PAT," ha kaba u la tynsat ruh ia ka ling Khasi

nylla, ka pyrkhat ka pyrdaiñ, ka imlang ka sahlang, ki riti ki dustur nadong shadong : ha ka dur ka dar, u Khun Khasi shityllup. U la phiah ruh ia kane ka Sawangka ha ki Hynriew Act bad Arphew-lai-na-wei Scene ; ha ka dur u kynjri naduh ba u sdang haduh ba un da pynkut ia ka. U da bteng khlem pyndkut tang ha shiteng lynti ne ha ka um dum, hynrei u la btin thop shithop haduh ba kan da pei ka phang kaba shynna kdar.

Ka long shisha kaba eh ban suhthied sha ki kynian ba pher, namar ban leh ia kata, donkam ban da sngewthuh haduh katno ngi lah ban krang ia ki mawsiang. Lym kumta ngim lah ban tare ruma tang na sla. Une u Samla u la thum shibun ki nia ki jutang kiba shongkhia bha. Um shym pyrshang ban kdiah jubor ia ka phang ban pynwandur khlem nongrim hynrei u da tai bin pa bin haduh ba kan da ih hi. Jai pa jai ruh u pyrshang ban law ia ki suhsat ka jingiapoikha da kaba jiar ia ka mon ba jynsur jong ki mamla. Ki Ksiang kiba da kat ki ksiang, ha kiba u la pynkup da ki nia symboh. Ngin nym shem koit ba u jam palat ia u pud u sam ka 'tien hok. Hynrei u pynbiang pylla hadien ba u la sawar biang pa biang, lyngba ka tip kur tip kha bad ka burom Kñi.

Lyngba kane ka Sawangka, u buh ruh ki jingmaham ia ka jingleh laplah kaba khlem pynshongnia ne khan rangbah, kaba pynlong ka jingbabe ba khraw hadien. Toi, ngi la dei ban ai jaka khyndiat ia ka jinglong ba thanda jai, shwa ban pynhap ia kano kano ka ktien, ka ban rai kat shaduh ka jahburom la ka long rynieng. La katta ruh u Diengpruh jong U Trai Kynrad u long u bym ju bakla, bad ka shlem jong U ka long kaba paka, ha kaba u saiñdur bad phrang ia ngi haduh ba ka sarang jong ka sator jingmut kan da khuid baroh. Nangta u kyntu ba ngi dei ban tep pei sieh ia ka bishni pihuiñ kaba im sngi tang ban kynrang ia ki mawkhrum jong ki ïing ba shongsuk shongpaloi, da ka phongrai ba laiphew byrsieh. Kum ia kine ngi dei ban ia bidai bad thungtasam syndon bad ban nym pyniadei thana bad kum kine ki jait briew ioh byrthit ei.

Ka jinglen lade, ka long kawei pat ka phang, kaba ju btin ia ngi sha ka jingjop. Ban wad ia u thuing ka jingshisha, dei ban hiar wat na ka Khet ka burom, ban wad haduh ban da shem. Ka lah ban shim shibun tylli ki snem, ban prong ia kane ka dusmon ; hynnei ka jingiaishah ka long ka dawai ba bha tam ban tah ia ka. U Samla Hamarbabiang u la kyntiew ia ka dohnud ksiar dohnud paila jong ka jingiaishah bad jinglenlade, la ka dei ban iaid lyngba ka jahburom, pynban ynda ka la pyndep ia la ka jingiaphet, ka la ioh lad ban bteng pat ia u Kynjri ksiar ka jingieit uba la dkhat jubor da ki kti ki nongshetkylla. La ngi la wad dem minot ha ki Syrwet ka jingduh jingkyrmen, hynnei khadduh ngin sa shem pat ia "KA SYNJAT BA LA JAH SHIPOR." Ynda ngi la lur ia ka lyngkha bad shah lyngba ka sngi bad u slap. ngin sa ioh ban kheit ia ki soh ba-thiang. Ka dohnud paila ka ju tyllep noh ia ka bih jong ka siat kylla sha ki pubon ka jingklet ; ka da siew kylliang shisha da ka doi jong ka jingbha ia ka jingsniew haduh ba kan da jyntia mam.

Khatduh ngi iohi ba ki Syrwet ka jingpaka, ki paw ha kane ka Sawangka, la teng teng ngi i kumba kan phai sha ka Shemlanot, pynban katba nangslem, ka nangkiew nangkiew haduh ba kan da kdat sha ka Biria thiaw ryngkat bad ki jingsneng puramit.

Nga da angnud ban dang iohi shuh shuh, sa kiwei pat ki thup na une u Samla ia kiba u dang tyngkai ha ki tynjien jong u. Ngam ngeit ruh ba un iehnoh 'lengra ia ki ha ki then then jong ka kheiñ sting.

Dated Mawlai Iewrynghep,
Shillong-793008,
10 tarik Iaiong, 1978.

B. Chedrack Jyrwa
Department of Khasi,
Shillong College, Shillong.

North-Eastern Hill University

Lower Lachaumiere Shillong-793001 (MEGHALAYA)

Nga la pule ia ka "SYNJAT BA LA SHEM PAT" da u Hamarbabiang Mylliemngap. Ka por ka iaid stet ban pynklet ia ki dak ki shin kiba paw ha ki khana ki pat om na ki Longshwa Manshwa. Kane ka jingthoh ka kynsiew pat ban pynphalang ha kane ka pateng mynta ia ka longbriew manbriew bad ka long-syiem long-hima kaba la pynphyrnai ia kine ki rilum ha ki por hyndai hynthai. Bun na ngi, ngi la klet ia ki riti synshar, ki syiem-blei syiem-briew, ka khlieh saiñ pyrthei, bad bun ki shu tare matlah, bym tip shuh ia ka tynrai bad kaba ngi tip ka long tang na sla.

Ka Drama ka don ar rukom kum ba ka thoh ka tar bad kum ba ka lympung lane ba rynsan ialeh kai, hynrei ka Drama ba shisha namar ka tbeh ia ka jinglongtynrai, ka jingpyrkhat, ki ktien, ki kam bad jingleh na uwei u briew sha uwei pat. Ka Drama ba shisha kam dei tang u mawsawa, hynrei ka long ka jingshisha, namar ka pynshisha ia ka longbriew manbriew ha ki kyrdan ba pher haduh uta uba don ka tynrai ka iktiar haduh uta uba shu leh tang na sla. U Nongthoh Drama u ieng ha ka rongrim jong ka "Art" ha kaba pynkup rong ia ka jinglongbriew, ka jingpyniapher bad jingpyniasyriem ia ki longbriew, ka jingpynwandur ia ka jingiathuhkana, ka jingpynkut ia kaba thiang ne kaba kthang tam. Hynrei ka Drama kaba ieng ha ki rynsan, ka long kaba kham don-bor, kham don dur bad kham trei kam namar ba ki briew bad ki nongialeh, ki paw ha ka rympieng ba pher jong ka Drama, ryngkat bad ka riam ka beit, ka jingtem jingput, ka jingkhih bad jingpynhap ka met ka phad. Hynrei ym bakoh ki nongialehkai theatre ha ka jingim ba man ka sngi, ha ki kam ki jam jong ki, ki lah ban im kum kita ki radbah, kiba shisien ka sngi, da ki kam phylla ki la pynkylla dur ia ka pyrthei.

U Kurup Singh u la ieit da ka jingaiti lut ia la ka kmie bad kumjuh ruh u sumar u sukher ia la ka lok, hynrei ka jingbishni ka bam kruiñ napoh, ka la pynpra ia ka ïing bad ka la pynkylla pukir bad pynshang makia, ia la ka lok bad ki khun. Hynrei hato ka jingbishni ka lah ma ban ieng haduh kaba kut? Em, ka ieng tang shipor bad ka shah jot ha khmat ka hok. Ka jingsiar kylla nadien jong ka jingsniew bad ka pop ka paw tyngkreiñ hadien bad ka shah rem.

Ka Drama ka pashat ruh ha ngi khyndiat ki symboh jong ka jingim uba rim uba jah, hynrei ngi dei ban phikir bha ba ym dei ka jingjem-rngiew, hynrei dei ka jingehrngiew bad ka jingkhlaiñ ka jingim ba kynja mynsiem, kaba pynphuh pynphieng, pynryntih, pynjlih bad pyni shongkhia ia ka culture jong ka jaitbynriew. Nga ai khublei ia u Bah Hamarbabiang Mylliemngap na Nongkrem ba u la sei madan ia kane ka thup kaba phaloh na ki lyngkhot barit jong ki khana parom. Yn jin da la kham sngew myntoi lada khambun ki Drama bad ki Novel na ki lyngkha jong ka History, ki ban wan ban pyndap ia ka jaka ba thylli, ba ngin iohi tyngkreiñ ia ki kam radbah, ka bor ka buit jong uba rim kaba iaid ryngkat bad ka jinglong mynsiem kaba wad ia ka hok bad ka poiblei.

25. 6. 1978. Hamlet Bareh.

ACT - I

Scene - I

(Ha iing dorbar u Syiem Mawlyndem—Ki myntr bad ki tymmen ki san jong ka hima)

Rung u Myntri Rangbah

M. Seibor — Kumno, phi la poi Myntri Rangbah? Ngi nang iamut ba phim wan dorbar.

M. Rangbah — Em . . . Em . . . phi, ngam mut satia ban pep. Kumno phi ngan jah dorbar haba don kum kane ka kam kaba tan. Te la iapoi lut em baroh ban ia sdang noh ?

M. Ksan — To . . . To . . . phi Myntri Rangbah sdang noh ; namar ba nga kham kyrkieh.

M. Phang — Phin leit shano ka Myntri ba phi sngew kyrkieh eh katta katta. Ha kum kine ki kam te ban ialeh kyrkieh ym ju long.

M. Ksan — Shisha te. Nga mut ban leit pyllait um noh ia ka pynthor. Nga la mut ban leit hynnin ka sngi, tip shu kumno re, khlem poi kumba mut.

M. Rangbah — To . . . to . . . kata ngin ia sdang noh (I Myntri Rangbah i ieng bad i kren) Myntri badonburom, Ki tymmen ki san bad phi ki Rang bah ba don burom baroh. Nyngkong eh, Nga p liang arti ia phi, ba phi la ia lah ban iadon lem bad ngi, ha kum kane ka por. Nga tharai, phi la iatip hi balei ba ngi khot ia phi sha kane ka dorbar. Bad kata ka long, ba ngin ia jied mynta ia u nongmih bujli ha ka jaka u Syiem uba la khlad noh kyndit myn shem bnai. Hooid, ha kine shi bnai, ngi la ia peit thohmut

thohmat ma ngi ia ka kam u Syiem. Hynrei ban iai sah kumne te, nga tharai kam bha. Namar ba ma ngi ki myntri ruh, ngi don bun ki kam ba ngi dei ban ia pyniaid ha la ka jong ka jong ka bynta. Te to ia pyrkhat lem ma phi. Kumno phi ia mut?

M. Ksan — Kata, kaba ong i Myntri Rangbah ka long kaba dei. La kumno kumno, nga ruh nga sngew iahap jingmut ba ngi dei ban wad ia u nongmih bujli ha ka jaka i Paiem iba la bam kwai ha iing u Blei. Tangba ngi dei ban ia pyrkhat kein, ka kino ki kyndon ba ngi dei ban ia jied.

M. Seibor — Hato u Kurup Singh uba ju long u Syiem Khynnah baroh shi katta um pat biang ban shimti ia kane ka kam?

M. Ksan — Tang mar shi jhap wait, ban ai ia ka rai, nga sngew kam long kaba shongnia. Kum ha kine ki kam, ngi dei namarkata ban pynshong nongrim bha ia la ka nia halor kane ka phang.

M. Phang — Haba kumta te, ai ksai ma phi seh Myntri Ksan, halor kino ki kyndon ba ngi dei ban ia jied, khnang ba ngin kham suk ma ngi kiba kham duna.

M. Ksan — Ban ong ba phi . . . . phi ia kham duna, ha nga hi, ngam sngew iahap jingmut satia; namar ha ngi u Khasi, ngim ju don kata ka jingpynpohdor ia la ka jinglong khadar bor. Te nga kyrpad ia i Myntri Phang ba in sngewbha ban weng noh ia kata ka kyntien "kham duna."

M. Phang — Te lada ka long kumta, nga kloi ban weng noh ia kaei kaba nga la kum pyrkhat bakla. Ha ka jaka kata, nga tyrwa ba I Myntri Ksan, in ai ksai ia kita ki kyndon, nga tharai kaba i la pyrkhat lypa naduh iing.

M. Ksan — Te balei i Myntri Rangbah pat i khlem ong eiei. Nga te nga sngew ba ka dei ka kamram jong i Myntri Rangbah, kum u briew uba la sIem ha ka Hima ba in ai ksai halor kane ka phang.

M. Rangbah — Mynta te, nga sngew shngaiñ shibun eh ba ka Hima jong ngi kam dei shuh kaba dang sah kumnuah. Byllai mynta ngi la don ki Rang-said-thma, ki Rang-khraw jutang, bad nga kitbok ba kin nang san irat. Kumba la ong i Myntri Ksan, ngan ai ksai mynta khyndiat. Haba ngin ia jied ia u nong-mih bujli ha ka jaka i Paiem ba la leit noh; nyngkong nga sngew ba dei ban ong ban da ka long kaba lah, ba ngin ia jied ia u briew uba kum i Paiem. Nangta uba don ka mon kaba jwat. U dei ruh ban long uba bit ba biang bha ha ka met ka phad. Uba dkoh uba matlah bad kiba kum kita, kim dei ban long Syiem. Naloikata, u dei ban long ruh, lada ioh, u briew uba la shong kurim.

M. Seibor — Oh . . . Pleng . . . dei hangta mo ! ba i Myntri Ksan i woh nia hynne . . . Hooid nga la ioh mynta ia kaei kaba phi mut.

M. Ksan — Wei haba phi la ioh kumta. Kaei pat ka jingtyrwa jong phi kan long ? La ia u Kurup Singh ne ia uwei pat ?

M. Seibor — Katba nga bishar hi ma nga te, lait na u Kurup Singh ym don satia uba bit ban mih p'i ha ka jaka i Paiem. Tang kawei kaba khang lad ia u bad kata ka long ba um pat shong kurim. Phin ong na kaei ka liang ban ia pyrshang bad u. U don ka met ka phad kaba biang ; ka rynieng ka ryn-iut kaba paka. Ka jingnang jingtbit kaba janai. Nga te, nga ong, ba ngi dei ban pynkiew khet noh ia u Kurup Singh. Tangba, ha shwa ba un shimti ia ka Khet u dei ban shong kurim shwa, ne phi pat phi ia ong kumno ?

M. Phang — Nga te, ngâm don jingujor iano iano ruh. Tangba u briew uba ngi jied u dei ban don kito ki jinglong kiba i Myntri Rangbah i la pruid phang hynne.

M. Seibor — To kata, nga ruh nga tyrwa ia u Kurup Singh ban long Syiem. Ha shwa ba ngin pynkiew Khet ia u, to ngin ia kynjoh ktien shwa ia i Syiem Sad. La i pat i mon ne em ia kaei kaba ngi ia pyrkhat.

M. Rangbah — Katba nga sngew thuh, baroh ngi ia mon ia u Kurup Singh. Kumba ong i Myntri Seibor, nga ruh nga sngew iahap jingmut ba ha shwa ba ngin ia pynkiew Khet ia u, to ngin ia kynjoh ktien shwa ia i Syiem Sad shaphang kane. Lada i Syiem Sad i kubur ban pynshong kurim noh i u Kurup Singh, Te ngin pynkiew Khet ia u kumba baroh na ngi ngi kwah kumta.

[Kumta ka dorbar ka la wai].

Scene - II

(Ha phud saitjain ka shnong Rangthong — ki samla kyntbei kiba bun).

Wan I Philamon

Philamon — I Korpamai im pat wan ?

Monlang — Tip seh, ngim pat iohi. Balei i ong ban wan saitjain seh ?

Philamon — I ong keiñ hynne mynstep ba in wan sait jaiñ. (Hamar kata ka por i la iohi ia i Korpamai). Oh ! i thie . . . ithie . . . phi . . . i la wan. Ka ktien ruh ym pat kut i la da poi pynban.

Monlang — I thie te I Lan im tymmen shisha. Ani Wow ! ka jingiphuh sha ithie i khyn-nah teh. . . .

I Korpamai i la poi hajan

Korpamai — Wow ! ka jingiabun. Tang ban shong ruh, ym i don jaka shuh. (nangta i phai sha i Monlang) Phi la poi slem Mon ?

Philamon — Em phi. Dang kumne kumne hi. Phim i tang ka jaka shong ruh ngam pat ioh satia ba ia bun briew eh. Phi te i ban im tymmen shi-sha. Dang kumne kumne nga dang kylli keiñ ia phi. Ka ktien ruh ym pat kut phi ruh phi la da poi pynban.

Monlang — Nga pat, nga tang shu iohi liak ia phi, nga kum thaba ka khmat. Nga nang mut mano re. Ka jingiphuh, jingibhabriew . . . (ka phai sha ki paralok baroh) Ym dei ?

Korpamai — Ka jingkhleiñ sha Ine ki Kong Lang te kaba la palat. Ha ia sngap lem seh, I leh kum i bym ju iohi satia ia nga. Phi dang wan nangno ka, ba phim ithuh shuh ia nga?

Monlang — Em, ngam ong ba ngam ithuh shuh ia phi. Hynrei nga ong ba phi iphuh, syngun, kum u 'tiew kulap dap ia.

Philamon — Hooid keiñ, nga ruh nga i kumba ong i Kong Lang. Tip balei mo?

Korpamai — Oh phi. Ban ialang hi bad kine te, sngew kumba ngan shu kdang khlem bam. Ka jingianang ban ia pynroh haduh ba ngam sngewthuh shuh. Tip kaba dei ne kaba lait.

Monlang — Te ju don hi ka briew ka ban iphuh ialade da lade? Ne, ka ban bishar ialade da lade?

Korpamai — Bad phi te Kong Lang. Ban ia saiddа ruh ym long satia. Kaba bha tam ka long sa tang ban shu ia monlang noh bad phi.

Monlang — Wei phi la mon te, to ka bit hi. Ani . . . balei keiñ . . . keiñ . . . Phi iphuh eh katne katne?

Korpamai — Bad kine sha teh. Shibit te phim ia dep kam shuh katno katno ruh. Phi la ia bieij lut ia nga.

Monlang — Ban da ngi bieij tang ma ngi te yn lei ka. Hynrei ioh don u ban bieij hangta te la poi sha jingieit.

Korpamai — Nga te, imat nga la dei ban shu sngap jar noh. Lynn kumta te, kine kin ym

ia lah pyndep kam shuh ba ki la iphuh eh ia nga.

Philamon — Hana ki riew tymmen ki jaong : Wei shisien hi ba la iphuh ka samla briew te, kata ka pam daw ruh ka la hajan. Tip dei ne lait, ia kata ngin ia khmih keiñ.

Korpamai — Shish. Bad kine te, na ka iphuh mynta ki la poi pat sha ka pam daw, kaba nga ka trai met ruh ngam pat don jingmut satia. La sagap ruh ym long, la kren ruh ym long, to ia kren katba phi ia mon.

Philamon — Phin leh shuh kumno ka, haba phi la thoh hi la i sngi te. Sa ba ngin shu ia ap ia ka poi. To, tang ba ngin nang ia kit bok lem ma ngi ba phin poi ja poi doh.

Moniang — Kata keiñ, kaba ngi ia mon lang khnang ba kan shongshit ka shnong ka thaw, ba kan khynwin ka bom ka ksing.

Korpamai — Wat la ngam pat don jingmut ruh, to nang ia kit bok lem ho ? khnang ba kan long s'aisha kumta.

Baroh — Hooid . . . hooid . . . kein.

Philamon — Kata keiñ. kaba ngi ia kwah baroh. Ym tang ia phi hynrei ia ngi ruh kumjuh.

Korpamai — La ia dep lut em baroh ? Ani wow ! ka jingianang mo ? Pleng wat la ngi ia bun kien ruh, ka kam ruh ka iaid hi shaid shaid. Mar ia kut ka nia mar ia dep lut baroh. Ia . . . Ia . . . phi, ngin ia leit noh.

[Baroh ki la mih noh].

Scene - III

(Ha iing syiem jong ka Hima Mawlyndem)

(Ha kamra ba shong I Syiem Sad).

Teimon — Mei Iem, i Myntri Rangbah bad kiwei pat ki myntri ki kwah ban ia kynduh ia phi.

Saintimai — Khie ong ia ki ba kin wan rung. (Mih noh i Teimon)
Tip ki ia wan aiu k kita ki myntri.
Imat la don ka khia ka shon aiu re.

Rung ki Myntri

M. Rangbah — Kumno Mei Iem—phi leh aiu kumne marwei ?

Saintimai — Nga shu shongkai hi phi. Shano kumne phi ia wan mih baroh shrem.

M. Rangbah — Ngi ia wan khmang shane keiñ sha phi.

Saintimai — Phi ia donkam aiu ka la katne por ? Ne ka khia ka shon aiu ba phi la ia mad ?

M. Rangbah — Ngi te, ngim ia don eiei phi Mei Iem na ka bynta ialade. Hynrei ngi ia don kawei ka kam kaba khia tam bad kata ka long na ka bynta ka kam Hima sima.

Saintimai — La don mano mano ba la wan hiar thma, ne tuh jaka puta na ka Hima jongngi, ne kaei ?

M. Rangbah — Toi, kita kiei kiei te, kim don phi Mei Iem.

Saintimai — Te kaei pat ? Lam hangne uto u shangkwai ba ngan ia song kwai ia kine ki myntri.

Teimon — Heh Mei Iem, uto u kwai nga la dep phiah lypa bad uto u tympew ruh nga la dong lypa.

Saintimai — Phi te, iba da tip akor Khasi bha. Heh kine . . . khie leit iasong une u kwai. (I Teimon i ia song kwai ia baroh ki myntri) Shim shim phi ngin ia bam shuwa da u kwai khnang ba kan beit ka kren ka khana. Ban khlem kwai te, ngam ju nang te phi ban leh eiei.

M. Rangbah — Kata pat te phi, Mei Iem. Kaba la buh hi uba rim te, ka dei ban don la ka dor. Phi i Mei Iem, ngi ia wan khnang hangne ha phi ka long ban ia kynjoh ktien ia kawei ka kam, ka kam kaba dei shaphang kaba thung Syiem, ha kane ka hima.

Saintimai — Iano phi ia mut ban pynskhem ?

M. Seibor — Mut te ngi la iamut ban pynskhem hi da u Kurup Singh. Tangba don te phi Mei Iem kawei ka jingwit ha u bad dei ia kata kein Mei Iem ba ngi kwah ban ia phylliew jingmut bad phi mynta.

Saintimai — Tip, kaei mo kata kaba phi ia kwah ba ngan ai buit ?

M. Rangbah — Phi i Mei Iem, kata ka jingeh kaba wit khyndiat ia u Kurup Singh ba un kiew ha ka khet u Kñi jong u ka long, namar ba um pat

shongkurim satia. La u bit la u biang ha ki liang baroh, hynrei katba um pat shong kurim, u dang dei tang u khynnah hi. Ki briew hi kin pyrkhat ia u, u briew u bym pat dap pura ka long rangbah. Te ha ka jingpyrkhat ba sani jong ngi ki Myntri, ngi sngewdei namar kata ba u Kurup Singh u dei ban shongkurim shuwa, ha shwa ba un kiew ha ka Khet. Dei na kata keiñ ka daw ba ngi ia wan ban pan jingmut na phi, Mei Iem. Kumno ngin leh ? Namar haba pyrkhat na kawei pat ka liang, kane ka lah ban ktah ruh ia ka burom ka ijot jong ka Hima hi baroh kawei.

Saintimai — Te lada ka long kumta, kumno Myntri kan long : Lada ngin shu ia ieh noh shwa kumto. Ia ka Hima te, nang ia pyniaid hi ma phi kein.

M. Seibor — Em . . . Em . . . phi Mei Iem. Kata te, ka bym lah satia ban long. Phi i Mei Iem, ngi ruh ngi long ki briew kiba don bun ki kam ba ngin peit ha la ka hima.

M. Ksan — Na'orkata ruh, nga sngew ba ka Hima hi kaba khlem don Syiem u ban peit ban khmih nalor kan long ka Hima kaba khlem dor. Hooid, lah ban ong ba u Syiem um lah ban trei eiei ruh khlem ka jingiarap ki Myntri. Hynrei ha baroh dei u Syiem bad ka Khet kaba u shong, kaba pynshong kun ia ka hima hi baroh kawei. Te, ha nga hi, nga sngew ba ia kane ka kam dei ban pynk'oi katba lah : Ne phi ong kumno, Mei Iem, Ym dei ?

Saintimai — Nga sngewthuh ba phi la ia kwah Syiem shisha, namarkata, ngam banse ban ia mynjur noh bad phi. Hynrei kaba eh mynta ka dei bad u Kurup Singh. Tip la u mon ne em ban shong kurim noh. Katba nga bishar hi te, um pat i don satia kata ka jingmut. Jar la katta ruh, ngan pyrshang ban pynsngewthuh ia u na ka bynta ka jingbit ka Hima.

M. Rangbah — Te ngi sngewkmen shibun eh ba i Mei Iem i la kloi ban ia mynjur lem bad ngi. Ha ka jingshisha ia kum kane ka jaid kam ka dei ka kam iing ka kam sem, hynrei haba ngi pyrkhat pat na ka liang ka jingbit jong ka Hima, nga tharai i Mei Iem in ym sngeweiei.

Saintimai — Yn lei ka. Namar ngi ia kren na ka bynta ka jingbit ka Hima. Khnang ba ka kam kan kloi, nga tharai kan kham suk ba ngin ia leh noh kumne : Nga, ngan pynbor ia u Kurup Singh ba un shongkurim noh. Bad ngan iai pynbor ia u kumta, haduh ba un da treh. Phi pat Myntri, phin ia pyrshang ban wad ia ka briew kaba bhabriew tam ha ka Hima na ka bynta jong u. Phin ia wad ia ka briew kaba don ka rynieng ka ryniut kaba biang, kaba tip briew kaba tip Blei ; kaba jemnud baJ ba don akor ; bad ka dei ruh ban long na ki khun jaid ka Hima. Ynda phi la shem, da ka burom phin leit ban iashem bad ki kmie ki kpa jong ka. Ynda ba noh ki la biang lut, hangta ngin sa ia pyndep ia ka ia poi kha poi man. Ha ka suit ka shor, da u klong da u skaw ; kumba ka dei ka rukom jongngi u Khasi.

M. Rangbah — Nga tharai, ngi baroh ngi la ia mynjur lang ban leh ia kata, Ym dei ?

Ki Myntri — Hooid . . . hooid . . . kumta keiñ.

M. Rangbah — Kata, ngin ia mih noh shwa mynta ho Mei Iem. Ai ba kiei kiei baroh kiba ngi la pyrkhat kin long kiba seisoh. Ngin sa nang ia kynduh pat ho ?

Saintimai — To khie ia leit suk baroh, kiei kiei baroh kin long kumba ngi kyrmen.

[Mih noh baroh].

ACT - II

Scene - I

(Ha iing I Korpamai ha Rangthong)

Rung I Philamon

Philamon — Phi leh aiu Korpa? Phi don marwei ne? Balei ba phi i thap ngap kumne ne phi tmang ia no ka?

Korpamai — Em phi ngam lei lei, tangba nga shu sngewbtai kumno re. Naduh tang mar ia mih leit lum i mei haduh mynta ngam pat trei eiei ruh em. Shu kumne, ka kam ruh ngam pat dep satia.

Philamon — Phi leh aiu ka?

Korpamai — Tip seh, nga shu lap miet ka shong pyrkhat ia kaei kaei ruh ngam tip. Balei phi i pher?

Philamon — I pher te ngam i pher satia. Tangba imat phi te mynta phi la i bun jingpyrkhat shisha. Yn pher lei ka, ka por hi ka ialam mo?

Korpamai — Ia ka por hi phin ong te. La phi iam ruh ka por ka ialam. La phi rkhie ruh ka por ka btin. La phi sngewsih ruh ka por ka synran. La phi kmen ruh ka por ka ia kmen lem. Phin ong kumno ka?

Philamon — Mynta te, imat phi la rangbah shisha. Phi la ioh lut ia ki jingmut ba pher ba pher jong ka por. Ka sah sa ha phi keiñ ba phin ia mir ialade bad ka por. Ka por khynnah kato ka la kut. Ka por samla mynta ka hangne. Dei mynta keiñ ba ngi dei ban duriap ia la ka nusip ka ijot la jong.

Korpamai — Kaba dei kaba phi ong, Kong Mon. Nga hi ialade te, nga dang sngew blaw ban iehnoh jyndat ia ka por khynnah. Tang ba imat ka por kam shah shuh.

Philamon — Balei phi dang sngew khynnah than seh? Ban da ia peit ma ngi te, imat phi te ka ban i pam daw kloi. La katta ruh jar ba ngam pat sngew eiei te, ngam pat lah keiñ ban ong, kumno kumno ruh. Ka lah ban dei bad ka lah ban lait.

Korpamai — Kata phi mut ban ong, wei shisien ka briew ka la poi sha ka kyrdan samla kan shu shong kurim noh kloi kloi: Nga te kong Mon, ngan iathuh hok ia phi, ia mynta hi kumne te, ngam pat don satia ka jingmut. Tang ba ha ka jinglong briew ngam tip lypa keiñ. Tip la shai kan long kumno, Ai kan long katba ka long: Lada kan poi sha kat haduh uta u pud te, ngan shu ong beit kumba u nongrwai u ong:

"Hangno ngan bynshet ia la ka jingim
Ko jingieit ba maian — Dohnud jongnga shim."

Philamon — Katta kein noh ko Kong Thei. Ia ka jingmut ba jngai jong phi la pynshai. Ngin shu ia ap sa tang ia ka por lano.

Korpamai — Kren katba phi mon, nga te shu kumne shi kumne hi.

Philamon — Kumno Kong Thei, nga iohsngew te phi wur wer wur wer, hana, ba ia u Kurup Singh, u Khun jong i Syiem Sad Saintimai kin sa pynkiew khet noh. Ki ong ruh hana, ha shwa ba un kiew Khet, u dei ban da shongkurim noh shwa. Tip ka dei ne ka lait, ia kata ngim tip bha.

Korpamai — Nga tharai kam bakla phi. Lada kam long kumta, nga ngeit ki briew kin ym

mud satia ban kren pathar kum ia u rit u ria. Shisien hi ba la bna ia u heh u haiñ. Phi tip kong Mon, lano un pynhiar synjat ?

Philamon — Tip seh kong Thei Nga tharai kan shim por.

Korpamai — Ka shim por balei ka ? Kat ia u khun syiem eh te. Ioh tang hapoh shibnai ki la pyndep kam.

Philamon — Kan shim por phi kong Thei. Ka daw ka long kane : Ha ka jingshisha u Kurup Singh um pat don jingmut satia ban shongkurim noh. Hynrei dei tang namar ba u dei ban shimti ia ka Khet Syiem, ki myntri bad ka Syiem Sad ki la pynbor ia u ban shong kurim noh. Namarkata, ka Syiem Sad ka la ai bor ha ki myntri ba kin iawad ia ka briew kaba ki ibit i biang na ka bynta jongu. Mynta te phi kine ki myntri ki ia bun kam bha ban wad briew na ka bynta u khun Syiem.

Korpamai — Tang napoh Hima ne shabar Hima ruh ?

Philamon — Katba nga iohsngew te, kin wad kat na kaba ki lah ban shem. Kat ia u Khun Syiem te phi.

Rung u Shakri ki Myntri ha phyllaw

Korbar — Mano ba don ha iing ? Mano ba don ha iing ?

Ka Korpamai ka la mih hakhmat jingkhang

Korpamai — Nga don manga phi Bah.

Korbar — Phi don marwei Bih ?

Korpamai — Hooid. nga don marwei phi Bah.

Korbar — Shano i mei i pa i leit ?

Korpamai — Ki la ia leit sha lyngkha phi Bah.

Korbar — Te . . . to . . . Bih, kata ngan shu leit noh shwa mynta. Bad sa iathuh khnang ba i mei i pa jongphi ba ki myntri u Syiem ka Hima Mawlyndem ki kwah ban ia kynduh ia phi ha kane ka sngi Lyngka ka ban wan. Te sngewbha da bthah khnang ia ki ba kin ap ha iing ha katei ka sngi ho ?

Korpamai — Hooid Bah, ngan sa iathuh ia ki, ki tang shu wan na lyngkha.

[Mih noh u Korbar]

Philamon — Kane te ka kam ka bym lah ia sngewthuh shuh. Dep ruh ym pat dep ia kren bha, kane ka sakhi pynban ka la jan paw.

Korpamai — Ban shu muk mak kum phi te kong Mon, Tip ha leh kin wan na ka bynta kawei pat ka kam — Mano ban tip ?

Philamon — Em phi, ka la dei beit ka kâm kumba nut. Phin leh kumno Korpa lada ki tyrwa ia phi ?

Korpamai — Ynda la poi ha kata ka pud te, ka shong sa ha ka bor i mei i pa. Lada ki ong to kohnguh te nga ngan kohnguh lada ki ong Em—ka kut ha ka Em. Ne phi pyrkhat kumno ?

Philamon — Tang katta nga la sngewthuh haba une u syntiew uba phuh lyngsyun u don hajan, don u ban nym kwah ban kheit ? Wat lada dei ban iuh ia ki shiah ki tram ruh ; bun ki ban pha ia

la ka jingim na ka bynta kata. To koit kam pher, ai ba kiei kiei baroh kin slang bad kin kut ha ka jingsuk. Ngan shu leit noh shwa mo Korpa, namar ba nga dang bun kam.

Korpamai — Ai ba kaei kaei kaba p'ni la ong Kong Mon, kan long kumta. To to sch Mon, ngin sa ia shem pat ha kawei ka por, ha lien ba nga la ioh khubor thymmai.

[Mih noh baroh arngut].

Scene - II

(Ha Iing Syiem Mawlyndem — Ha kamra thiah ka Syiem Sad)

Rung u Kurup Singh

Saintimai — Phi bun kam bha ne Khun ?

Kurup Singh — Nga don hi phi Mei, katto katne ki kam kiba nga kwah ban pyndep noh. Tangba, nga dang ap ia i Myntri Rangbah katta ruh im pat wan satia. Tip balei ?

Saintimai — Lada kam tan than ka kam te Khun nga kwah ban ia shong kai tang bad phi. Namar la kham slem nga la kwah ban ong eiei ha phi, tang ba phi bun kam eh ; te nga la shu sngap noh shwa.

Kurup Singh — Nga tharai, i Myntri Rangbah i lah ban nym wan mynta ka sngi. Ban da ka long kumta te, to phi Mei ngin ia kren noh mynta ioh ba ngan ym lah ioh por ha kiwei pat ki sngi.

Saintimai — Ka shong ha phi keiñ Khun. Lada phi lah ban pyllait por.

Kurup Singh — To phi Mei, ngin ia kren noh mynta. Kaei Mei phi kwah ban ong ?

Saintimai — Kawei phi Khun, kaba nga kwah ba ngin ia pyrkhat lang bad phi ka long shaphang ka kam thung Syiem. Bun bun sien kine ki Myntri ki ju wan sha nga bad ki ju ud ju·nam ia ka jingbymbit bymbiang lada ka Hima kam pat lah ban pynskhem syiem u ban mih bujli ha ka jaka i Ma Ma jong phi.

Kurup Singh — Te balei kine ki myntri kim ia pynkloi noh. Nga tharai ban pynskhem syiem iano iano ka shong ha ki Myntri bad ki Basan ka Hima—Ym dei Mei ?

Saintimai — Hooid Khun, ka shong ha ka mon jong ki. Ha kine ki taiew ba la leit noh, la don kein ka jingialang jong ki shaphang kane ka kam bad baroh ki la ia mon ia phi ba phin long u nongmih pli ha ka jaka i Ma Ma jong phi. Tangba ki shem ba don kawei ka jingeh na ka liang jong phi. Ki la wan ruh ban pan jingmut na nga shaphang kata. Nga ruh nga la kloi ban ai jingmut lem. Hynrei ha shwa ba kan long kam, nga kwah ban tip ia ka mon jong phi mynta.

Kurup Singh — Te haba ki la ia mon ia nga, kaei pat kata ka jingwit kaba don na ka liang jong nga. Ba nga dang khynnah eh ne balei?

Saintimai — Kim dei kita kiei kiei kiba phi mut. Hynrei baroh baroh ki ai jingmut bad nga ruh nga sngew ia hap jingmut ia kata ka jingong jong ki. Bad kata kalong: Ha shwa ba phin shimti ia ka Khet Syiem, ba phin shongkurim noh shwa. Hadien kata, yn sa pynskhem Syiem ia phi.

Kurup Singh — Shongkurim? Balei Mei? Ban khlem da shongkurim ym lah seh ban pynskhem Syiem?

Saintimai — Ka long kaba shisha Khun ba ym ju don satia kaba kum kata ka ain. Hynrei haba nga pyrkhat na ka ain ka longbriew man briew nga don kata ka jingsngew shongkhia ba kan kham iphuh i phieng ka Hima—U briew uba la dap pura bha na ki liang baroh.

Kurup Singh — Ha ka jingshisha te Mei, ngam pat don satia kaba kum kata ka jingmut. Bad katne nga la san nga la heh ruh, ngam pat ju tip ne nang kumno ban ialuh ne iaraiñ samla. Namar kata ka daw, kan kham shim por ia nga ba ngan wad ba ngan shem ka briew ka ban long ka Mahadei jong nga.

Saintimai — Koit Khun, kata kam pher. Kumba ju ong ki briew: ka long ka dustur jong ki khun ba don ba em ne ba heh ba khraw ba kin ym tip ne mad ia kata ka syrdoh jong ka jingieit samla na lade hi.

Kurup Singh — Hooid keiñ Mei. Haduh mynta ngam pat nang satia ban bynta ia la ka jingieit ha ki ar bynta. Toi, ka la dei shisha ka por ia nga ba ngan tip bad mad ia kum kata ha ka jingim. Hynrei ngam tip—balei sha nga iaid lait? Ha nga hi nga sngew ba nga la theh lut ia la ka jingieit tang na phi keiñ Mei.

Saintimai — Tip la shai la shi sngi haba nga ngam don shuh, hangno pat mo Khun phin theh ia la ka jingieit ba sngur jong phi? Dei hangta keiñ ba nga ong ia phi ba phin shongkurim noh, khnang ba phin kham shemphang ia kine kiei kiei baroh; kiba ka pyrthei salon-sar ka ju mad.

Kurup Singh — Lada ngan kular ia phi mynta ba ngan shongkurim noh, kaei pat ka jingkylli kan mih. Da kumno keiñ ngan ia shem ia kata ka briew ka ban kloi ban ia teh kular jingieit bad nga? Ioh lehse kane kan shim por ia nga ba ngan wad da ki bun bun snem. Hato kan nym long ka jinglehraiñ ia nga ba ngan ai kum kata ka kular ha phi?

Saintimai — Wat nym pyrkhat khuslai Khun shaphang kita kiei kiei baroh, nga la tip hi ma nga. Tang ba phin kohnguh ia kaei kaba nga ong. Tang katta ka la biang.

Kurup Singh — Kata phi mut ban ong: ba phin leit wad hi ma phi seh ia kata ka briew? Kumno phin nym sngew leh raiñ, katne phi la tymmen kumno phin iaid—kumno phin ieng. Tang na ka bynta jong nga, ba phin da pynshitom katta katta.

Saintimai — Wat nym tharai bakla. Ngeit ia nga, nga ngan nym leit da lade hi hynrei nga don ki briew ki ban iarap ia nga.

Kurup Singh — Mynta nga la sngewthuh ba dei ki myntri mo? ki ban iarap ia phi. Nga imat ba phi la iadep pynbeit lut bad i Myntri Rangbah shaphang kane ka kam. I mat i Myntri Rangbah i bun kam na ka bynta kata, pleng, ba kat ta i uh im pat wan mih satia.

Saintimai — Dei kata keiñ Khun, ba nga ong ia phi ba phin nym khuslai eiei shaphang kata ka briew, ngi la tip hi ma ngi· kaba kum kano ka briew ba ngin ia jied na ka bynta jong phi. Tang ba phin kular ia kata ha nga.

Kurup Singh — Tharai lada ym don ba treh, kumno phin leh?

Saintimai — Wow, ka jingbieij sha teh. Mano bym kwah ban long ka Mahadei u Syiem? Lada ki don lad. Nga ngeit ba baroh baroh kin ia khynru. Wat ki rit ki rangruh, niar ba phin shem ba kin kyntait haba la tyrwa. Phi tharai ba kat ia phi kin kyntait. Namarkata, to ai ka rai, tang katta ka la biang.

Kurup Singh — Wei ba phi la mon ba ngan leh kumta te Mei, to ai ba kan long kumta kumba phi kwah.

Saintimai — Tang ba phi la kohnguh, kata ka la biang. Nga la tip hi ma nga nadong shadong. Wat nym khuslai eiei ruh em. Tang katta nga ngeit ka kam ka la iaid shaid shaid... Khie Khun bteng biang ia la ka kam.

[Mih noh u Kurup Singh]

Tang katto kiei kiei baroh kin iaid beit. U Kurup Singh, shisha u dei u briew uba stad. Pynban wat la u stad, hynrei ia ki jingsneng jingbthah jong ka kmie um shym palat. Ah ban da ka pyrthei salonsar kan long kumta: Shisha ka kti kaba kynoi khun ka synshar ia ka pyrthei.

[Hap ka pyrda]

Scene - III

(Ha Rangtbong—ha ïing ka Korpamai)

Korpamai — Mynta ka dei ka Sngi Lyngka ym dei ?

Myllan — Hooid keiñ, Hynnin phi la klet ba ngi dang ia wan iew ?

Korpamai — Oh hooid mo. Phin ia shong sngi em Pa mynta ka sngi ?

Myllan — Balei Khun phi donkam ?

Korpamai — Oh .. ..la ia dei. Mynshisngi, ha ka por tiew ja, katba nga dang ia shongkai bad i Philamon, kyndit kyndit uwei u shakri syiem, u la wan bad u la kylli ia phi bad ia i mei.

Lin — U shakri syiem ? Uei uta? U Korbar ?— U wan hangne mynshisngi ? Balei u don khubor ei ne u shem ba ngi la leh bakla eiei.

Myllan — To sngap shwa seh Kmie. Ai ka khun kan iathuh ia kaei kaba u ong. Phi te phi ju mlien kane ka lap lah ktien. Ioh kem ruh phim pat ioh kem ia ka nia, phi la shu kynrup ktien mak mak kumba ia knieh doh shieng u ksew. To to Khun—kumno u ong ?

Korpamai — Bad nga la iathuh ba phim ia don ha ïing. Te hadien kata u la bthah ha nga ban iathuh ha phi, u ong: Ba ki myntri u syiem ka kwah ban iakynduh bad phi bad ia i mei ha kane ka sngi Lyngka, bad mynta ka dei ka Sngi Lyngka. Wow nga la klet ban iathuh ia kane mynshisngi janmiet. Tip ia kaei ki donkam te, ngam tip satia.

Myllan — To koit kam pher, Khun. Namar ba mynta ka sngi te ngim ia leit hi shano shano ruh.

Lin — Wat la ngim leit shano shano ruh, ban da kam klet ka khun te, shu sngew tynnad hi ba ngin ia tip lypa keiñ. Ban wan eh, da kat kita ki kyñrem ki lyndan, khlem da tip lypa te, shu sngewbieij keiñ.

Myllan — Hooid kata te kaba dei keiñ. Tangba ka la kum klet noh te. To tang ba ngi la tip shwa ba kin wan kata ka la biang hi. Ngi la ia tip hi kumno ban tap eit miaw ia la ka jong ka khun.

Lin — To to katta la biang, phi la wan tong um khun ?

Korpamai — Nga mut ban leit noh keiñ Mei.

Lin — Khie khie khun tong um noh shwa.

[Ka Korpamai ka la mih noh]

Phi pyrkhat kumno Kpa shaphang kita ki myntri ? Tip kin wan leh aiu keiñ ?

Myllan — Tip seh Kmie, ban shu mut lypa khlem tip sngew kam khynnah noh pynban. Ban sngap pat khlem da ong eiei pat ruh jait ba kin wan kita kiba heh ba haiñ ym sngew dei, nga tharai ngin sa ia ap ynda ki la ia wan hi. Nga tharai ki la jan poi artad hi katto.

Lin — Ha kine ki shitaiew phi Kpa, nga shu sngew pher kumno re kumno ngam tip balei ? Phi kynmaw em dang myn shimiet hi ba nga dang iathuh ha phi, imat ha kine ki taiew, yn don ba wan riew phylla ha iing jongngi.

Myllan — Balei yn wan riew phylla tangba ka sngew pher kata ka met jongphi : nga te ngam ju kham poi pyrkhat ia kum kita kiei kiei.

Lin — Ngam ong phi, ba kin wan riew phylla haba sngew pher ka met. Hynrei nga ong ba ki riew tymmen ki ju ong : Haba pyrsad hi ka ding ha dpei, khlem pep kin don ki riew phylla ki ban wan. Imat ka dei ia ki ne tip kumno? Namar ha kine hi ki sngi man ba nga shet jingshet, ka ding ka shu pyrsad hi kumto.

Myllan — Haba phi la tip lypa kumta, balei ba phim ong lypa ha shwa ba ka khun kan iathuh ?

Lin — Ba ngan da lah ban iathuh lypa kumta ngan jin da la long ka nong leh byrtong; hynrei ngi ki Khasi ngi ju beiñ ia ki nong leh byrtong. Namar kata, nga kham lah ba ngin shu ngeit, ia kaei kaba ki riew tymmen ki ong ban ia ka ban long ki nongleh byrtong, ioh ba kata kan pynbyrsieh noh ia ka rukom pyrkhat Khasi nylla. Ym dei kumta, ne phi pyrkhat kumno ?

Myllan — Tang mynta ba nga iohsngew ba phi da sei shisha ki nia riewtymmen kiba paka. Te kumno pat ki riew tymmen ki ju ong haba don ka jingsngew pher ha ka met ka kmie ? Phi lah ban pynieng nia sa ia kata Kmie ?

Lin — Ki ju ong ba : haba don ka jingsngew-pher ha ka met ka kmie, kham bunsien ka ju don ka jingjia kaba phylla ia u khun ne ka khun jongka. Te kumba nga la ong, jait ba ngam dei ka nongleh byrtong, ngam tip ho kaei ka ban jia pat hadien.

Myllan — Kata kaba dei. Hooid, nga ruh nga ju

kynmaw ba i Meirad i ju ong ia kita ki kti-n mynba i dang im. Shisha mo ka bor jong ka Kmie te, kaba maian shisha shaba palat. Tang ba ka dei hi ban long kumta, ka briew hi kaba bym salia shuh ban bujli ia la ka jingim na ka bynta la ki khun — kam dei ka kam kaba suk.

Lin — Shisha — ha ngi ki kynthei te ka long kumta. Dei na ka bynta kata ka daw ba u Blei u ai ia kane ka jingmaian ha ngi. Nga sngew kumba don ba wan mano re. I mat ki dei ki Myntri mo ?

(U Kpa u ieng ban leit jngoh)

Ki dei em ?

Myllan — Oh hooid, ki la ia wan shisha. Phi la iapoi mo ? Rung . . . rung . . . ha iing.

(Rung u Myntri Rangbah, Myntri Ksan, Myntri Seibor, Myntri Phang bad u Korbar, u shakri Syiem)

Ade phi ia bun du ?

M. Rangbah — Em phi, tang kumne hi. Phi ia shait em ?

Myllan — Ngi ia bit hi phi Myntri. Shong shong phi. Nangno kumne phi dang ia wan ?

M. Rangbah — Ngi ia wan kumne na iing keiñ. I Kmie i don ha iing ?

Myllan — I don hi hangthie ha iing shet ja. I dang bun kam ka shet ka tiew. Khie Korbar leit ong ia i Kmie ba in ia song kwai.

[Mih u Korbar]

Nangta phi ia don khubor aiu Myntri ?

M. Rangbah — Ki don hi katto katne ki kam Hima kiba ngi kwah ban ia phylliew jingmut bad phi.

Myllan — Kaba sngew phylla. Tip nga lah mo ban pynkdang ia ka jingkwah jongphi ki kynrem ki lyndan. Bad ngam ju pyrkhat ruh ialade u briew uba lah ban pynhun ia phi.

M. Rangbah — Koit kata kam pher te. Haba ia phylliew jingmut para rangbah. Namar bunsien ki jingmut jongphi kim lah ban long kum ki jingmut jongnga. Kumjuh ruh ki jongnga kim lah ban iadei bad ki jongphi. Hynrei haba iamir jingmut para rangbah kan pher lei la ka iapher ruh. Tang ba ka jingshisha kan per halor.

(Rung u Korbar)

Korbar — Heh une u kwai Myntri. (U ai kwai dung ia i Myntri Rangbah)

M. Rangbah — Me la dung bha em?

Korbar — Hooid. Ia phi bad ia i Kpa i Kongthei nga la dung bha khnang ba phin ia kham suk.

M. Rangbah — Me te, uba la nang sien burom shisha. U hati u dang sha khlaw me mat me la iakut dor lypa ia ka bniat. To ka bit hi para ma ngi.

Myllan — Khie Korbar leit thang duma. Me nang hi em ban thang tang duma?

M. Rangbah — Shish phi, um nang eh une te. Da tan shuwa ma Me haduh ban da meh bha nangta sa wan rah pat hangne mo?

[Mih u Korbar]

M. Ksan — To to phi ngin ia poi noh sha ka kam khnang ban nym lut por than.

M. Seibor — Phi te Myntri uba kyrkieh kat shaba leit. Da kham ia bit lem ia sngi seh khnang ba kan beit ka leit ka wan. Para ba la ia rang-bah khun ruh.

[Rung u Korbar]

Korbar — Heh heh Kpa i Kong Thei, hamar ba dang bang bha.

Myllan — Shim Myntri Rangbah, sdang shwa ma phi.

M. Rangbah — To sdang seh?

Myllan — Em em phi to sdang shwa ma phi.

M. Rangbah — To to ai hangne. (u la tan sak bad nangta u ong) Ew kaba da bang duma shisha kata ka tyndong jong phi.

Myllan — Ba u nang u nong thang keiñ.

M. Rangbah — Me leh kum ei ka ba ka bang?

Korbar — Ngam shym leh phi Myntri kumno kumno ruh. Tang ba imat ba dei u jait ba pnah, shu thiang hi katba leh.

M. Rangbah — Nga da sngew hun hi jrut. Shim sa mano ban bud. To ngin ia poi noh artad sha

ba mut mynta ho. Phi i Kpa Kong Thei ngi wan khnang hangne mynta, ka long kumne : Naduh ba la iap u Syiem, ngi ki myntri, ngi la iabun kam shisha shisha. Nalor ki kam kiba ngi dei ban peit, ngi la ia hap peit sa ia ka kam u Syiem ruh. Mynta ngi la ia rai, ban pynkiew Khet noh ia u Kurup Singh, uba la ju long u Syiem Khynnah. Hynrei don kawei ka jingeh, ha ka jingshisha kam da dei kaba katta katta, tang ba ngi ia mon hi bad i Syiem Sad ruh ki mon ba ha shwa ba un shimti ia ka Khet Syiem ba un da shong kum im noh shwa. Bad ngi la ia phah katto katne ban bishar ia ka samla kaba bhariew tam kaba don akor, bad kaba shida ban long ka Mahadei jongu. Bad ngi la iohsngew ba kane ka khun jongphi, ka long kaba bit tam ban long ka Mahadei jongu. Mynta ka shong sa ha phi kein ki kmie ki kpa. La phi mon ne em ban ai ia ka khun jongphi ban long ka Mahadei u Syiem. Ym dei kumta myntri mo?

Myllan — Ah ka kupar kaba da kat ka kupar. Mano kein u ban pyrkhat ia kaba kum kata. Ban khang jubor ngam dei, ban kohnguh ruma muk mak, ngam sngew shongnia. Te la dei ba ngan khot lang ia i Kmie ruh. Kumno ngin ia leh. Khie Korbar khot ia i Kmie nangthie na iing shet ja.

[Mih noh u Korbar]

Ha kum kine ki kam ban rai tang marwei ym sngew dei, ym dei?

M. Ksan — Ia kata pat te phi ba dei ban da ia hun lang hi kein.

Myllan — Dei kata kein ba ngam kwah ban ai rai marwei.

[Rung i Kong Lin i Kmie ka Korpamai]

Lin — Kumno phi ia bun nia bha mo?

M. Rangbah — Bun te ngi la ia bun nia shisha. Hynrei khlem ma phi pat ngim lah ban iathaw khaw eiei.

Lin — Oh phi ia long rangbah kumno ka? Ba phim ia lah ban ia pynbeit para ma phi. Nga lei kaba shibor, ngan leh aiu ma nga.

M. Ksan — Eh te kam da eh haduh katta katta. Tang ba ka dei kam kaba dei ban iakren lang. Ngi kwah kein ban ioh ia ka juban lak na phi ruh ka kmie shaphang i Koipamai.

Lin — Balei kata ka Koipamai? Don eiei kaba la pynsngewsih ia phi?

Myllan — Em Em phi Kmie, wat mut ia kata. Hynrei ki kwah ban iohsngew na phi la: phi sngew bha ne em ban phah ia ka Koipamai ban long ka Mahadei u Syiem Kurup Singh, u ban sa pynkiew Khet shen.

Lin — Oh hangta te Kpa, Ngi la ia iap phi. Mynta ngi la nang ia noh ka met kumne, ka pat kan lait noh bad u Syiem, ngi ngin ia long kumne. Ngam tip shuh ngin ia long kumno?

M. Phang — Wa, kat ia kata ka kupar ruh, phi dang beiñ te Kmie ka Thei. Phi tharai lada ka Thei kan long ka Mahadei u Syiem, hato phin kynther jymbuin noh artad? Em da lei lei ruh em. Phi phin iai kam khun ia ka, ka kan iai khot Kmie ia phi.

M. Seibor — Ka dei keiñ, ynda haba ka la don maka ha iing Syiem; tang shu ang ia kiei kiei khlem pep phin ioh beit. Namarkata, khnang ba kan klei

ka kam, nga tharai i Kmie ka Thei in nym sngew eiei ia kata ne phi ong kumno?

Lin — To ong ma phi ruh seh Kpa, phi pat shu jar jar kat ia kane ka kam ruh.

Myllan — Nga tharai ban ia ka rai kumne kumne kat ia kata ka kam te, ha nga hi ngam sngew ba ka long kaba shongnia. I Kmie ruh i pynpaw kumta. Nga ruh ngam pat da sngewhun bha. Te to ieh phi ia mynta hi, ngin ia pyrkhat sani bha hapdeng jong nga bad i Kmie ka Thei. Nga tharai phin nym sngew eiei ia kata.

M. Rangbah — Kata, ka dei ka jingshisha. Kumba ong i Kpa ka Thei, nga ruh nga sngew iahap jingmut kumta.

M. Seibor — Tip keiñ, namar bu isien hi nga ju shem ba ki kynthei Khasi ki ju long kiba iеit kmie kpa palat. Dei na kata keiñ ka daw ba u rangbah u hap leit shong sha iing jongka. Katba dang pah te, kumba ong u nongrwai: 'Bad phi te baieit hangno hangno ngam sngew kynjah, Pyrthei khlem maphi long kaba kynjah' Hynrei tang iadei tiak, suk ka ri khun rei ban ia kaba bud ia phi; bad ban jngai na i mei i pa.

M. Rangbah — Dei na kata keiñ ka daw ba ka bha ba kin ia pyrkhat sani bha. Nga tharai katta ka la biang mynta. Kumno Kpa ka Thei la shem taiew phi la ialah hi ban ai jubab?

Myllan — Nga tharai kat ban la shem taiew te, la biang hi. Kumno phi ia wan biang shane la shem taiew?

M. Rangbah — Nga tharai ka bha ba ngin ia wan phi mo Myntri Seibor?

M. Seibor — Nga ruh nga sngew ba ka bha ba ngin ia wan biang la shem taiew. Ban kat ia kane ka kam te ban shaniah hano hano ruh ym sngew long bad ban shu phah bthah ruh, nga sngew ba kam long ka akor kaba bha.

M. Rangbah — Te to katta ngin ia wan biang pat la shem taiew ho?

Myllan — Hooid hooid ka bit kumta.

M. Rangbah — Katto te ngin ia ieng noh phi ho. Te kumta ho?

Myllan — Te to kata, Ia leit suk ho baroh.

[Hap ka pyrda]

Scene IV

(Ha ing I Korpamai ba Rangthong — I Bah Myllan bad I Kong Lin ki ia shongkai).

Myllan — Kumno Kmie phi pyrkhat shaphang kato ka kam ka Thei?

Lin — Ngam lah sngewthuh shuh phi kpa. Naloi ba ngi la ia tymmen kumne ha ka juh ka por, ngi don ruh tang kane kawei ka khun kynthei; tip kumno keiñ ngin phah noh ia ka shatei?

Myllan — Dei na kata keiñ ba nga ruh ngam sngew nang shuh ban pyrkhat.

Lin — Ban da dei u briew u ban wan shong ryngkat hangne te, kata ka la iaid da kumwei; hynrei leit dei pynban da u briew uba dei ban peit ia ka hima ka sima. Lada u kwah mak ia ban shong shane ruh, hynrei kata ka kam jongu pat kam shah satia. Khlieh la ka sngi u dei ban don hajan Iingsad.

Myllan — Te phi mut ban leh kumno Kmie? Nga te nga sngew ban kyntait ruh ka long kaba eh jait u briew hi uba la nud ban wan kylli da ka akor ka burom. Balei katta ruh i Kynum im pat wan?

Lin — Nga thiah katto te, i la jan ppi artad. Hynne mynmiet nga la bthah ba in wan dangstep ha shuwa ba in leit lyngkha. Oh ita phi i la wan tang ka "jingkynham" ruh nga la sngewthuh ba i dei i Bah.

Rung I Bah Kynpham.

Kynpham — Ka kam kyrkieh aiu kmie ka Thei ba ba phi bthah ia nga mynhynnin ka miet?

Lin — Kaba kyrkieh kein Bah. Nga la mut ban phah naduh mynshisngi ar sngi, hynrei shu kumno re, shu klet noh.

Kynpham — Kaei kata mo? Thang thang artad da uto u duma phi Kynum (U phai sha u Bah Myllan).

Lin — Phi i Bah, mynshem taiew, katto katne ki Myntri ka hima ki wan hangne. Bad ka jingkwah jongki ka long ba ngin phah ia ka Korpamai ba kan leit long Mahadei ia u Kurup Singh, u Khun jong i Syiem Sad Saintimai bad u ba kin sa pynskhem Syiem syndon shen. Ka jingmut jongnga ka long - phi don ujor eiei Bah lada ngi shah ia ka?

Kynpham — Kata te kmie ka Thei, ka dei shisha ka kam kaba eh. Kumno phi la ai jubab eiei ha ki Myntri?

Lin — Em ngim pat ai satia ia kata ka rai ha ki. Kumno phi, shu muk mak eh ngin ialeh kumta khlem pat da ia sngewthuh shwa na iing te?

Kynpham — Ka dei kein. Phi pat mynta phi ia mut kumno ban leh?

Myllan — Ban ha nga te Kynum, wat la ngi shem shibun ki jingeh ruh, hynrei haba ka pyrsa ka para ne ka khun ka kti ka ioh ka lad ia kat kata ka kupar ngam sngewdei satia ban kyntait. Nga tharai kan nym klet hi ia ngi. Katne artad ka por jong ka ka la jan kut artad, dei ha kum kane ka por ba ngi dei ban da pyrkhat sani bha. Ioh ba ngin babe pat hadien.

Kynpham — Kaba dei kata ka jingong i Kynum. Phi pat Kmie ka Thei kumno phi mut?

Lin — Nga ruh, nga mut kumta hi keiñ. Ban da pyrkhat na kawei ka liang te, mano hi ban ioh kupar kumba ka Thei ka ioh? Ban pyrkhat pat na kawei ka liang, nga sngew tmang keiñ. Hynrei ban pynsngew than pat ia kata ka tmang ruh, nga sngewsheptieng ba ioh ka bapli kan shu duh ei noh ia kane ka lad ba kordor. Te, ban da ym don ka jingwit na ka liang jongphi u Kñii te, ka biang hi phi Bah ba ngin shah ia ka.

Kynpham — Te haba la ia biang ma phi te, nga lei ngan ong kumno? Ka kam jongnga u Kñii ka shu long beit tang ban pynskhem bad ban ia kheiñ ia woh bha keiñ ioh don kano kano ka jingiawit ha ka jingiadei kha dei man ioh don ka sang ka bynsieh hangno hangno katba ngi dang lah ban ia kynmaw. Don kaba kum kata?

Lin — Katba ia kynmaw te Bah, ym don satia kaba kum kata.

Kynpham — (u pyrkhat khyndiat) Hooid, Ka dei nga ruh nga la iit bha ia kaba kum kata, hynrei ngam shem satia ba don kano kano kaba wit. Te, ka bha phi kata haba ym don satia kaba wit ba ngin ia pynpaw noh syndon ha ka Thei shaphang kane. Ne ka la tip lypa?

Lin — Em phi, nga tharai kam pat tip Namar ba ngim pat shym iathuh satia ha ka.

Kynpham — Mynta ka leit shano ka? Kam don ha iing?

Lin — Ka dàng leit sait jain keiñ naduh hynne mynstep. Nga tharai katto te ka la jan poi artad.

Kynpham — Lano kita ki myntri kin ia wan biang pat ?

Lin — Nga tharai mynta ka sngi ne lashai. La shai ka dei ka Lyngka ym dei? 'Nga tharai kin ia wan lashai.

Kynpham — To lada ki wan lano lano ruh biang hi. Tang ba la ia pynbeit bha kumta biang hi.

Rung ka Korpamai

Kynpham — Phi bun kam bha ne Thei? Phi wan shano laduh hynne?

Korpamai — Ngam da bun than phi Ma Ma. Nga dang shu wan sait jain.

Kynpham — Shong shong hangto Thei. Naduh hynne ngi la ia kren shaphang jongphi (Ka Korpamai ka la pynshah shkor bha). Ngi tip ba u Syiem Kurup Singh u la itynnat eh ia phi bad u la phah ruh ia ki Kyrwoh jong u ban wan kylli la phi mon ne em ban long ka Mahadei jongu. Namarkata, phi mynjur hi Thei ban long ka Mahadei u Syiem?

Korpamai — Ni shu kumta eh te Ma Ma, ym pat sngew lah du ban ai ia ka rai Mut ruh ngam pat mut hi ban shong kurim noh. Pynban phi pat phi la ia lam jingmut sha ban ia kynjoh ruh ym sngew lah kot shuh.

Kynpham — Bunsien bunsien, phi Thei, ngi ju shem ba ki khun tipsngi kim ju lynga ban shongkurim. Hynrei dei ki kmie ki kpa kiba pynwad ia ki. Ki leh ia kata ym namar ka jingbit jongki, hynrei ka dei na ka bynta ka jingbit jong ki khun. Ngi la pyrkhat sani bha naduh hynne bad ha ka jingpyrkhat jongngi, ngi sngew ba ngim dei ban kyntait ia kata. Te phi pyrkhat kumno Thei.

Korpamai — Nga te ngan ong kumno, ka shong ha i mei i pa bad ha phi kein Ma Ma. Lada phi ia sngewbha te, hynrei mano pat ban khmih ia i mei i pa ha ka jinglong tymmen jongki kumne.

Kynpham — Wat nym sngewdiaw eiei Thei, ia kita kiei kiei baroh. Nga ngeit ynda phi la poi hangtei phin kham lah ban iaiap khambha ia la i mei i pa. Ia kaei kaei kaba phin ong kan long beit tang shi khyllip mat.

Korpamai — Nga sngew ba kan long kaba eh ban ia shong pajih na i mei i pa. Hynrei haba ka Hima ka dawa eiei na nga ngam sngew dei ban kyntait. La katta ruh nga buhti ialade ha ka mon jongphi. Lada phi mon ia nga ban long ka Mahadei jong u Syiem nga kloi ban kohnguh ia kaei kaba phi ong.

Kynpham — Tang katta phi Thei ka la biang ka jubab jongphi. Ia kaei kaba bud nga la tip hi manga bad i Kynum, ba ngin ia pynbeit. (nangta u phai sha i Bah Myllan) Kata, kumto ka la biang. Mynta ngan leit noh shwa. Ia kaei kaba bud, sa ia phah ktien pat ho !

[Mih noh baroh hap ka pyrda].

ACT - III

Scene - I

(Ha lingead ka Hima Mawlyndem)

Rung Ki Myntri haba ka Syiem sad ka dang shong marwei

Saintimai — Nangno phi dang ia wan kumne? Kumno shaphang kato ka kam u Kurup Singh? Phi la ialeh aiu?

M. Rangbah — Ngi dang ia wan na Rangthong keiñ. Bad ngi sngewbha ban iathuh ha phi ba ia kaei kaba ngi kwah ngi la ioh. Ngi la shem ia kawei ka khynnah kaba kyrteng ka Korpamai, ka khun i Kong Lin bad i Bah Myllan nangtai na Raid Rangthong. Oh phi Mei Iem, ka khynnah te, kaba da kat ka khynnah shisha. Ha ka dur ne, ha ka jingtipsngi ne, ha ka akor ne, tip sa kaei pat ka duna. Ngi kiba la iohi ia ka te, tharai ym don shuh kawei pat ka ban ia ryngkat dor bad ka.

Saintimai — Nangtai na Rangthong! Wa mo, kiba ia don ia em kita ki briew?

M. Rangbah — Kiba shu bit Phi Mei Iem. Tang ba ka iing ki briew te kaba bha. Ngi la ia pyrshang na kito kito ki shnong kiba kham shai ruh, hooid ym lah ban len, don hi katto katne ki thei bhabriew. Tang ba ka akor te kam don.

Saintimai — Nga pat nga nang tharai ba ki briew kiba kham shai ki kham don akor. Imat kam long mo kumta?

M. Phang — Ban ia ka akor shi sngi te, ki don hi phi Mei Iem. Kum ban shu ong noh kumba ong ki riewtymmen: tang na ka par mat ruh, lah hi phi Mei Iem ban ia bishar kino kito kiba don tynrai bad kino kiba shu leh mynleh.

Saintimai — Eh te eh phi myntri ban ia bishar lypa. Tang ba kumba ong ma phi, ngi ki riew tymmen te, tang na ki shympriah jat ruh, ngi lah keiñ ban bishar ino iba tam bad ino iba duna. Nga tharai kata ka la biang. Wei phi la ibit i biang ma phi, nga ruh nga la biang. U Kurup Singh lei un nym tip sap satia kano kano kaba ngi pynbuh kata la shu kheiñ ba biang beit. Sa tang ia ka sngi keiñ lano?

M. Rangbah — Nga tharai ia kata ruh ngin nym pynslem. Kloi katba lah.

M. Seibor — Khnang ba kan kham kloi, nga tharai kan khambha ba ngin nang ia pynkhreh lypa noh ia kiei kiei baroh kiba iadei bad kane ka kam.

M. Phang — Kata te ka jingai jingmut kaba nga sngew ia hap bha. Shong sa ha i Syiem Sad bad i Myntri Rangbah keiñ. Lada ki ia mynjur.

M. Rangbah — Sha Mei Iem ia bit hi kumta?

Saintimai — Kam bit balei phi. Katba ngi sngewbit lang te kumta keiñ ngin ia-leh.

M. Rangbah — To kata kumta phi mo?

[Mih noh ki Myntri]

Scene - II

(Ha iing ka Korpamai ha Rangthong)

Ka Korpamai marwei ka rwai

Ah ka nusip — ka nusip ba ai u Blei,
Shu kha ma kha ngan sa long ka Mahadei.
Kyrjri jingieit khuk khak u kloi ban thaw,
Shisien pyndait syrdeng la eh ban law.
Na pneh i mei da ka burom ngan mih,
Pynthei ia nga kumno kan i kan khmih;
Na iing sur pring sha iing paki dulan,
Ban khlem i mei hangta mano ban shan;
La bha la sniew nusip jongngi la thoh,
Kumba la tang kumta bainong ngin ioh.

Rung ka Philamon

Philamon — Phi sngew sammut aiu ka, marwei ruh phi rwai? La poi ha ba mut, ne la jan poi, ne kan sa poi?

Korpamai — Ym tip shuh phi Mon, ki briew ki ju ong ba ka pyrthei ka long kaba pyllun, imat ka la pyllun shisha. Na ka ktien kai poi sha ka jingshisha, phi lah hi ban mut dur?

Philamon — Kaei mo kata long ban iatip lem?

Korpamai — Ym long balei ka, tang ba lada long ruh phin pyrkhat shuh kumno ka.

Philamon — Pleng ia kata mo! ba phi sngew sammut naduh hynne. Ba ngan da tip lypa ngan nym jin da la rung bad ngan sngap hun jai shwa ia ki kyntien jong kato ka jingrwai kaba phi la rwai hynne.

Korpamai — Kumno nga rwai, phi iohsngew? Ngam tip kaei nga rwai.

Philamon — Ka ju long hi kumta keiñ. Haba rwai da ka jingmaian suda. Don u ban kynmaw pat ia ka? Dei hangne keiñ ba ia ka sur jong u bym nang rwai la ju iohsngew. Namar balei? Namar ka mynsiem ba na shapoh ka kyntu.

Korpamai — Phi te phi la kren kum kaba la ioh mad ialade. Ba phin da long ma phi kum manga, nga te ngan nym lah ban pei phang ia kaei kaba phin leh. Hynrei - Ah ka kupar jongnga na ka jingbymtip, beit sha ka pyrthei jong ka jingieit. Tip kane ka jingieit kam ju lip noh tang shipor?

Philamon — Katba nga ju iohsngew ba ia pur ialap kiba la khamsan te, ki ju ong ba lip te kan ym lah lip shuh. Hynrei teng teng haba jur palat ka eriong ka lah ban lip kyndit shiphang, tang ba lah ban tbeh biang ia ka, bad ka lah ruh ban nang kham shai ynda la tbeh biang ia ka.

Korpamai — Nga te Mon, nga kwah eh shisien ba la teh, lano lano ruh kan nym dkut shuh.

Philamon — Phi phi mon kumta, ka pyrthei ruh ka mon kumta; hynrei ka nusip kum b'la thoh la tang ka jop lut ia kine baroh. Wat nym khuslai eiei ruh em ko Korpa. Pyneh ia la ka jong ka rwiang ia kaba hadien ngin sa ia peit pat.

Philamon — Te kata, ngan leit noh ba la miet. Bad khadduh eh, ha shwa ba phin mih na iing, ngam lah ban ai eiei ruh iaphi. Hynrei tang kane kawei — to leit suk, to leit saiñ, to khiah krat khiah stang, to im bha to im miat bad to duhai sngi ia nga barabor.

Korpamai — Kumjuh ruh, phi to duhai sngi ia nga khnang ba phi ruh ha ka ia kaba biang phin ioh ia ki jingkyrkhu kumba nga ruh nga la ioh. Nga ngeit ha ki por ki por kiba ngi ia donkam ngin sa ia shem hi.

Philamon — To ho? Thiah suk mynta, bad to leit suk leit sain. Bad to leit suk leit saiñ.

[Mih noh ka Philamon]

Scence III

(Ha Mawlyndem — U Syiem bad ka Mahadei katba ki dang ia shongkai ha la iing. Ka iing jongki ka don hajan Iing Sad)

Kurup Singh — Kumno Korpa, phi sngewjuh hi hangne?

Korpamai — Ban ong ngam sngewjuh ruh ngam nang. Ban ong pat sngewjuh ruh kumno Tang ba kawei nga tip, ba ngam pat lah satia ban klet ia la i mei i pa, ia ka iing ka sem bad ia la ka shnong ka thaw.

Kurup Singh — Kata imat phim ieit seh mo ia nga? ba phi dang kynmaw ia kita kici kiei.

Korpamai — Ban da ngam ieit ia phi, phi tharai ngan wan bud hi ia phi? Tang ba sngew blaw hi keiñ ia la i pa i mei.

Kurup Singh — Wat la phi tyngkan katno katno ruh; nga tip ba ka jubab jongphi bad ka jingmut jongphi kim iadei te.

Korpamai — Phi te iba la tip shisha. Ban kan ruh ka mut 'hooid' ban kren pat ruh ka mut 'lap lah'. Te yn ia ong shuh ka kumno.

Kurup Singh — Mynshwa phi, mynba ngam pat shongkurim, nga ju pyrkhat marwei marwei — tip kata ka jingieit kaba kumno shisha? Nga nang shisha ban ieit ia i mei i pa, nga tip ruh kumno ban ieit ia la ki hynmen ki para; nga sngewthuh ruh kumno ban ieit ia ki briew baroh: hynrei ngam shemphang satia kumno ban ieit ia kata kaba ieit. Kata, nga mut ban ong, ka jingieit samla keiñ.

Korpamai — Hooid keiñ tip balei ba nga ruh ngam pat tip satia kumno ban ieit ia uno uno u samla shynrang mynshwa. Dei tad haduh ba ki Myntri ki la wan tyrwa na ka bynta jongphi keiñ. Jar la katta ruh, nga tang shu iohsngew ia ka kyrteng jongphi, ka dohnud jongnga ka sngewpher namar balei? Hynrei ia ka daw ba shisha ngam tip.

Kurup Singh — Ka ju long hi ka rukom kumta. Imat katba u briew um pat don mationg eiei, ka jingmut jingpyrkhat ka dang shisur. Hynrei ynda haba ka dak ba la thoh, ka la sdang ban ia kar ha ka pyrthei kumba ka long ka rukom; hangta keiñ ha ka jaka ka jingsynlar, ka la wan ka jingsngewphieng. Kane imat ka la jia ha nga, bad phi ruh phi la mad kumjuh, ka pyrthei ruh, nga ngeit kin ia mad ia kajuh.

Korpamai — Te jait ba ia long lem, koit kam pher ko Syiem Kynrad. Kane ka dei ka jingsdang jong ka jingim bathymmai hapdeng jongphi bad jongnga.

Kurup Singh — Te namar ba ngi la ia sngewthuh kumta, Ko Korpa, ba kordor jongnga; to ai ba naduh mynta ki syrdoh ka jingieit jongnga bad jongphi kin iai kynton ha ka jingim jongngi. Klet namarkata, ia kiei kiei ba la leit noh, sngewjuh hangne ha iing: Ia ngin ia iaid ha ki lynti ka jingieit ba shisur.

Rung i Saintimai

Kurup Singh — Phi la khie thiah Mei ?

Saintimai — Wow, kine te, tang tang shi jur kat haba ki iadon.

Kurup Singh — Mynta ba nga la don jur phi ong kumta, mynshuwa pat ba nga dang kwah ban shong marwei, phi ong to wad noh ia ka nongsumar ba phin shngaiñ bad ba phin lait ka shang ka kling than.

Saintimai — Ba phin da shu sngap noh tang ia kaei kaba nga ong te, phi la dei ban long u briew uba duna ka jingshem phang ; hynrei shim ia kiei kiei baroh ar-ar bynta ; te phin iohi ia ka jingiadei ha kita ki ar-ai ; kin ym bakla kawei na kawei pat. Hangta keiñ phin nang lah ban pynjanai ialade. Phi pat Pyrsa kumno phi sngewjuh hi shane ?

Korpamai — Ban ong juh ruh kumno ban ong pat ym sngewjuh ruh, ngam pat nang ong satia kumno kumno ruh. Nga ta mai katba nang iaid ki por te ngan sa juh hi.

Saintimai — Hooid ka long kaba dei keiñ. Hynrei to tip keiñ Pyrsa, ngi baroh ngi ieit ia phi, bad ngi kwah ruh ia phi ba phin sngewjuh shane.

Korpamai — Kyndit kyndit hi ban shong jugai na la i mei i pa, te shu sngew blaw hi keiñ. Tip ioh ynda hadien habud te, ioh kan kham thanda.

Saintimai — Katba phim pat don khun don kti te, phi lah ban sngew kumta. Hynrei ynda phi la ioh khun ioh kti, nga ngeit ba kiei kiei baroh kin kylla bad phin ia myllen tang bad ki khun. To koit kam pher

ia kata. (Nangta I phai sha u Kurup Singh) —Phin leit Dorbar em Khun? Ia ngin ia leit ryngkat noh.

(Mih noh I Saintimai bad u Kurup Singh — Hap ka pyrda).

Rung Ka Teimon

Teimon — Kumno Mahadei phi sngewjuh hi shane? Katba nga bishar manga te imat phi i juh bha.

Korpamai — Wa i Kong Tei. Ieh seh katba iaid ka por katta ngin ia bud lem. Ne phi ong kumno Kong Tei?

Teimon — I Paiem i leit shano ka ba i ieh ia phi marwei?

Korpamai — Dang kumne kumne hi, i dang shu mih ban leit Dorbar.

Teimon — Phim tmang ha bym don i Paiem?

Korpamai — Jait ba i leit sha ka kam te, ngam sngewdei hi ban tmang. Ngi hi kiba la pynkham ban shong tang bad u khiew ja te, shu hap ia myllen noh hi kumto. Phi la dep kam lut Kong Tei?

Teimon — Dep te yn dep shano phi. Ka kam iing te shu kumto hi keiñ. Ia kajuh pa kajuh dei ban trei bad khlem dep shuh artad.

Korpamai — Ia song kwai noh seh Kong Tei sngew kwah kwai te. La katno snem kong Tei phi la trei hangne?

Teimon — Te ban ia niew ia ki snem te, ym lah shuh phi Mahadei. Pyrkhat seh, ia ine i Paiem Kurup Singh, kha ruh ym pat kha nga la trei hangne. Heh Mahadei une u kwai. Bad kum ban shu iathuh khana noh ia phi, baroh ki khun jong i Syiem Sad, ki san lut ha ka kti jongnga. Naduh i Paiem haduh kito kiwei ki para jongi ruh.

Korpamai — Kata te, phi la slem bha phi. La kumno kumno ruh, ym duna shuh ia ka lai phew khlieh. Te jait ba phi la shong slem bha hangne, nga tharai phi la juh bha hangne ym dei?

Teimon — Ban ong juh haduh katta katta, kam lah hi ban long. Namar ngi kiba wan hangne tang na ka bynta ban im ja kpoh. Lym kumta, ngan leh aiu ban wan hangne. Hynrei kaba sngew byllaw ban pyrkhat ia kum ma phi. Bun bun ki thei samla ki ju kwah ban ia long ki Mahadei bad ki ju mut dur ruh ban long Mahadei, kata ki lah ban ioh ka jingsuk. Hynrei ba ngi kiba la ju iohi te, kam long kumta. Hooid haba ka hima ka sima ka suk ka saiñ, shirukom hi. Teng teng pat haba ka hima ka don hapdeng jong ki jingma, hangta te, phin iohi ba ka iing syiem ka dap tang ki jingkhuslai bad jingklumar suda. Khamtam lei lei kum ma phi, shu mut dur: phi nang ma ban bam ban dih, haba u Syiem pat u shah thngan? Teng teng pat, u Syiem un hap ban jah slem slem na la shnong na ka bynta ki kam Hima sima. Hangne ruh, nga ju sngew synei na ka bynta ka Mahadei. Hooid mynta phim pat mad, tip hadien habud pat.

Korpamai — Haba la thoh hi la ka sngi te, ngam nang shuh ban ong kumno kumno ruh. Sa ban shu pynkut nia noh. Ai kan jia katba jia bad kan long katba long. Nga tharai ban da ngan don ha iing kur, ngam pyrwa satia shaphang kita kiei kiei. Hynrei jait ba nga don hangne, ngam lah satia ban lait. To ieh kan jia

katba jia mo Kong Tei? Katno ngut phi don khun kumto? Ki la heh lut mo?

Teimon — Nga te Mahadei kaba bun khun phi, Nga don baroh hynriew ngut. Mynta te ki la ia heh lut baroh. Nga tharai ban da u Kpa ki khun u dang im, katta la shi dorjon nga la ioh hi.

Korpamai — Kata phi kaba kloi khun mo? Tang ba yn leh kumno mo? Haba u Blei u kyrkhu te ngi shu dei ban pdiang beit. Hynrei nga pat seh, katta ruh ngam pat don khun satia. Tip balei? Teng teng u Syiem u ju sin ia nga ba nga long kaba lyngki. Tang ba yn leh kumno keiñ, namar bym dei ba ialeh jynbriew te.

Teimon — Ka dei te ka dei phi mo Mahadei. Ban khlem don khun don kti shisha te, mano ban khmih ynda ngi la tymmen? Hynrei ban da kum ma nga pat seh, u Kpa ba pli u la hap ban trei shitom, tang ba ngam sngewthuh shuh kumno ngi ia dap bam. Jynjar te jynjar phi Mahadei, khamtam lei lei naduh ba la khlad shiteng por u Kpa ngam sngewthuh shuh. Ki khun kine dang jiap jiap, ngam banse ban kamai hi na ka bynta ki khun. La katta ruh shu ia im hi rynjop majop, haduh ba ki la ia long briew kumne. U Blei te uba tip phi, ban bynta ia la ka bhah ha ngi u khun bynriew.

Korpamai — Nga te kong Tei, ba ngan da mad ma nga kumba mad ma phi te, ngam nang mut dur satia, tip ngan long kumno. Ban trei ban ktah kum kiwei ngam nang. Ban shah ia ka ba khia ba shon, ngam sngewdonbor bad. . . . .

Teimon — Ban da kan poi shisha ha kum kane ka apot kumba nga la mad te, u Trai Kynrad um ju iehnoh satia. La phi don katno katno ngut ki khun ruh, U tip hi kumno ban bsa. Ki riew tymmen te ki

ju ong: Uwei pa uwei u briew uba wan sha ka pyrthei unn ju wan tang ka met. Hynrei u ju wallam aitad ia u sohkhaw Blei ba un bam katba u dang im. Te namarkata, phim iohi ba don bun bun ki briew kiba shi synpeit ngim lah ban mut dur kumno kin im; ki khun ki kti ki don byllai, pynban kum kito ki iing ki dap ki biang ki riewbha riewspah, bad kumta ter ter.

Korpamai — Oh hooid, nga ju iohsngew ruh, ba ki tymmen ki ju ong: haba kino kino ki briew ki iap khlem pat da biang ka poi, ki ju ong: ki iap namar ba la lut u khaw.

Teimon — Dei kata kein, ngi ki briew ngi ju pyrkhat tang ia kiei kiei kiba tang ha sla, hynrei ngi klet ia ka boi ba sha lyndet. La ngi iap ne la ngi im, baroh ka shong ha ki lynghoh kti u Nongbuh u Nongthaw. Namar ba u buh, kumta ruh u lah ban shim. Namar ba u ai, kumta ruh u pyndap kyrhai. Namarkata, ka shong ha ngi kein, ko Mahadei, ba ngin duriap bad puson bha. Katto te la biang phi, mo Mahadei. Nga dang don bun ki kam ban pyndep.

Korpamai — Te lada phi ioh por te, sa wan mih pat seh teng teng. Ha ka jingshisha nga dang sngew blaw te, te to kata kong Tei.

(Mih noh ka Teimon)

Ban ia kren hi bad ki briew kiba la mad,
Ka pher na kito kiba tang shu tip.
Ah ba ngan da ioh ka jingstad ba phylla,
Ba ngan nang ban pule ia kane ka mariang,
Ha ka jingim ba man la ka sngi.
Ngan jin da la long ka briew kaba la kyrkhu da u Blei.
Ka pyrthei te, ka iai kylla, u briew ruh bunsien u bakla,
Hynrei tang kawei kaei kaei ka bym lah ban kylla,
Ha ka dohnud jongnga kan shong Jingshisha.

Scene - IV

(Ha iing dorbar U Syiem ha Mawlyndem — Ki myntri baroh)

M. Rangbah — I Paiem im pat wan?

M. Seibor — Tip keiñ, katta ruh balei im pat wan.

M. Ksan — Ma ngi kiba la ia long rangbah te, ngi la ia sngewthuh hi keiñ. Hynne ha shwa ba ngan mih na iing nga la hap ban ialeh thma shwa bad i khun khadduh jongnga. Ym tang hynne, hynrei man la ka por ba nga mut ban mih na iing, Ka ju bat ia nga bad kam ju pyllait satia ia nga.

M. Phang — Tip phi, ioh ka kmie ki khun. (u phai sha i Myntri Ksan—baroh ki ia rkhie). Nga ju iohsngew ba bun bun ki rangbah ki ju kynnoh ia ki khun ha man ka teng. Hynrei ha ka jingshisha ka dei ka dei pynban ka kmie ki khun kaba khanglad. Teng teng ha kum kine ki khep, ka jingiamai ka ju mih. Kata, phi i ka dei ka jinglong tynrai jong ki kynthei. Wei shisien hi ba phi la ailad, tang katta ki la iuh syndon. Hynrei lada phi nang ban buh ia ki ha ka kyrdan kaba ki dei ban long, tang katta ka iing ka sem ka la beit.

M. Rangbah — Wei baroh ngi la ju ia mad bad iohi te, ngi la nang hi keiñ ban ia bishar.

M. Ksan — To to phi, phi ia tuklar eh ia kita kiei baroh. Nga te nga kwah ba i Paiem in wan noh, khnang ba ngin ioh ban ia pyndep kam noh kloi. Nga tharai katto te, i la jan poi artad.

M. Seibor — Phi te Myntri, kumne hi kat shaba leit. Phi tip hi, ba ki briew kiba lap lah kum

ma phi wat ki kynthei ki khynnah ruh kim ju kheiñ briew satia. Tip ban da . . . .

Rung u Syiem

Kurup Singh — Kumno phi la ia poi slem ? Imat nga la slem ym dei ?

M. Rangbah — Slem te ym pat da ia slem eh, hynrei la shu bit hi.

Kurup Singh — Tip phi, nga pat s'iu wan u ei re uei shu lap miet ei.

M. Rangbah — Ho . . . ho . . . ho . . . (u rkhie). Mynta te Mo Paiem, ba la ia'ong Kpa kumne, ym sngewthuh shuh ym dei ? Tang ki jingpyn wit suda.

Kurup Singh, — Kata imat ka long shisha. Sa kawei ruh, namar ba ka Mahadei ka la jan dap bnai artad, ym sngewdei ban iathan eh. Wat la ki nongtrei ki don ruh, hynrei don ki bynta bynta kiba nga dei ban peit hi.

M. Phang – Ia kata pat te phi Paiem.

Kurup Singh – Ban da ym dei na ka bynta ka Dorbar, myntan nga la mut ban ym leit shano shano ruh. Tip balei nga shu sngewthait sngewlwait. Ym sngewlah leit ym sngew lah wan satia. Ka met ka phad pat, kam lei lei. Ka bam ka dih ruh, kumno kumba ju long. Tang ba shu sngew kumno re.

M. Rangbah — Phi ong, i Mahadei i la jan dap bnai — Ym dei ? (U Syiem u kohnguh ka khlieh). Ban da kumta, kata la dei kata kaba ki briew ki ju ong ka 'khum syngkai'. Don bun bun ki rangbah kiba ju shem ia kane. Haba ka kmie ki khun ka la jan dap bnai ba ki ju mad kumta.

Kurup Singh — Te balei kan leit ktah kumta ia u Rangbah? Haba ki pun ki kha ma ki. Kumno kan leit ktah pynban ia ngi ruh?

M. Rangbah — Ine i Paiem te, iba dang khynnah shisha. Hangne phi i ka ktah ia ka jingmaian jong ka jingiadei kpa ia dei khun. Uno uno u khun u ban mih na ka syngkai jongphi hi, u dei ban bat ia kata ka aiñ. Hooid, don ruh ki rangbah ki bym ju mad ia kane. Te koit kam pher. Ba.J lada ka jia kumne ruh, kam don jingpher satia.

Kurup Singh — Oh, phi ong kumta. Phi i namar ba ngam pat ju ioh khun ngam pat mad satia ia kata. Dei hangta keiñ, ba ong ki briew ba ynda la long kpa, ba ngi sa tip ia ka jingshisha. Te kaei Myntri Rangbah, ngi don ban ia kren mynta?

M. Rangbah — La kham slem ngim ju ia shem shuh, te ngi ia kwah hi keiñ Paiem ban tip shaphang ka jingiaid ka kam ha ka Hima sima.

Kurup Singh — Hooid, kata kaba dei keiñ. Nga ruh nga la kwah ban tip shaphang kata. Kumno Myntri Ksan, ka iew ka hat ka khrong ka dan, ka iaid bha?

M. Ksan — Oh phi Paiem, shaphang ka iew ka hat te, ka bit hi. Ka bai khrong ruh ka mih bha. Mynta u snem lei lei te, ba ka da mih bha than.

Kurup Singh — Kumno shaphang ka jingmih na ka khlaw pat? Ka dieng ka siej, u synsar, ka la tyrpad, bad u sohmrit u mih bha.

M. Seiber — Kine ruh ki mih bha phi Paiem.

Kurup Singh — Te kumno pat shaphang ki jingmih na ki pata kyiad ?

M. Phang — Kane ruh ka bit phi Paiem. Ka jingmih na kane mynta u snem lei lei ka la palat arshah ban na kaba ngi ju ioh. Na ki jingkheiñ jingdiah kiba paw, i mat ban da lah lei lei ban nang pynbun ia ki pata kyiad, kata, nga tharai ki jingmih kin nang kham bun.

Kurup Singh — Nga kmen shisha ban iohsngew ia kata. Kumno shaphang ki khun ki hajar pat, ki iasuk ia saiñ, ki ia biang kamai kajih bha ? Ym don kano kano ka raid ne shnong kaba ud ba pang ? .

M. Phang — Kat shaba nga leit te, ym don phi Paiem kano kano ka jingud. Ki briew ki im suk im saiñ bha. Tang ba ngam lah phi ban ong skhem kumta. Nga tharai i Myntri Rangbah in kham lah ban iathuh shai shaphang kane.

M. Rangbah — Kaba dei kaba ong i Myntri Phang. Nga ruh, uba dei ban peit ia kane ka bynta nga shem hi kumjuh. Don tang kawei phi Paiem kaba nga kwah ban ong ryngkat ha khmat ka Dorbor bad kata ka long kane : Ha kine ki taiew ba la dep, nga dang shu lah ban wan jngoh ia ki thie ki jaka jongngi ha ri thor. Bad la iathuh ha nga, ba ka don ka jingia kajia kaba jur hapdeng ki briew kiba shong ha ki jaka jongngi bad ki briew kiba shong ha ki khappud jong uwei pat u Syiem. Kita ki briew ki bym dei ki jongngi, ki pyrshang ban leh beiñ da kaba ong, ba kata ka jaka kaba ki shong ka dei ka jaka jongki. Te namar ba ym pat don satia u maw-pud u maw-sam uba biang, ki bapli ki raiot jongngi, ki la hap ban shah shitom. Wat ka khajna ruh, teng teng ki la hap ban siew baroh arliang. Kine ki la kwah dik dik ban lait na kata. Kumta haba nga la poi shathie, ki la bthah khnang ruh ha nga ba lada ka long kaba lah ban wan

ialam noh mar mar ia u Syiem shane, khnang ba ngin lah ban ithuh ia la u pud u sam bad ba ngin lait na kane ka jingshah thombor. Te nga tharai lada i Paiem i mynjur, ngi dei ban ia pynbeit noh kloi kloi ban jngoh ia ki thie ki raiot ban ia kren ia pynbeit noh artad ia u pud u sam bad u Syiem jongki. Ne phi ong kumno Paiem?

Kurup Singh — Ha ka jingshisha, nga ruh nga la don jingmut la kham slem ban leit jngoh ia ki thie ki raiot. Nga la ju kylli ruh na i mei shaphang ka jingheh jong ka Hima jongngi shathie sha ri thor. Te nga la don ka jingkwah ban leit jngoh kai ia ki. Tang ba tip kumno, ka por ka shu iaid. Bad nga ruh nga la klet noh kumto. Te mynta jait ba i Myntri Rangbah i la wallam ia kata ka khubor kaba kum kata, te nga la dei ban leit noh hi kloi kloi ioh ba kan nang sniew shuh shuh.

M. Rangbah — Kumno Paiem ban da ngin ia leit noh mynta ka taiew?

Kurup Singh — Peit seh, tang ba ynleh kumno? Ka Mahadei ruh ka la jan kha artad, kumno keiñ ngan shu ieh noh ia ka marwei. Lada ngan leit shathie la kumno kumno ruh, nga la dei ban sah keiñ katto katne por. Em lada ka long kumno kumno ruh ngam banse ban leit. Te to kata Myntri Rangbah pynkhreh ma phi ia ki jingdonkam baroh ho?

M. Rangbah -- Kata te, ka shong ha phi keiñ Paiem, katba phi sngewbit.

Kurup Singh — Don eiei shuh kaba ngin ia pyrkhat mynta?

M. Rangbah — Nga tharai, tang katta phi Paiem. Te to kata, ngin ia pra noh, namar ka por ruh ka la biang hi. Ngin sa iashem pat.

(Mih noh baroh)

ACT - IV

Scene -I

(Ha iing Ka Mahadoi -- ha Mawlyndem)

Rung ka Teimon

Teimon -- Kumno Mahadei, phi iohthiah bha hynne mynmiet ?

Korpamai - Shu bit hi. Phi dang shu poi ne ?

Teimon - Em phi la kham hynne. Nga sngew kumba i Paiem in leit jngoh Hima shathie sha ri thor.

Korpamai Lano kin ia leit ?

Teimon - Oh phim pat tip ? Nga sngew ki ong ba kin ia leit noh mynta ka taiew.

Korpamai - Hangta te la iadei. Kumno keiñ in iehr oh ia nga kumne ?

Teimon Ki ong ba kin ia jah tang katto katne sngi.

Korpamai - Lada tang katno katno sngi ruh. Nga tharai kin ia jah bun bun bnai. Ngam sngew nang pyrkhat shuh.

Teimon -- Te mano keiñ ban ap ia phi, kata seh ka ka jingeh ?

Korpamai -- Kita ki jaka kiba ha ri thor kiba heh kong Tei ?

Teimon — Katba nga tip ma nga, te ka jaka kiba hap hapoh kane ka Hima kiba bun bha. Nga tharai la kumno kumno kan shim por kumba lai bnai lada kin leit jngoh ha man la kawei pa kawei ka jaka.

Korpamai — Te kaba heh shisha. Da ei kong Tei ki ju leit shata? Da u kulai?

Teimon — Em phi Mahadei, nga tharai dei ban leit da ka lieng. Namar ban leit shathie sha ri thor, ka kham jan ban iaid da ka lieng ban da ki kulai. (Ka Teimon ka ieng noh artad)

Rung u Kurup Singh

Te to kata Mahadei, ngan mih noh shiwa ho? to nang ia shong maphi.

Kurup Singh — Balei kong Tei phi kyrkieh tang shu mai ia rung manga?

Teimon — Em phi Paiem kam dei kata, namar ba nga dang don bun ki kam ba ngan trei. Ngan sa wan pat ynda nga la dep kam.

Kurup Singh — Te to kata.

(Mih noh Ka Teimon)

Ko Korpa, mynta ha kane ka taiew, nga dei ban leit sha ri dkhar kloi kloi namar ba don ka jingia kajia kaba jur. Te to nang shong suk ma phi, koit kam pher.

Korpamai — Phi shu iehnoh ia nga kumne seh? Ban da leit pat ynda nga la kha — ym long?

Kurup Singh — Ban da ka long ka kam kaba long ban ap, ngan nym jin da la kyrkieh. Hynrei jait ba ka dei ka kam kaba mardor eh, ngam banse ban iehnoh ia phi marwei.

Korpamai — Ha ka jingshisha te, nga da sngewtmang palat, tang ba yn leh kumno keiñ ?

Kurup Singh — Phin tmang lei ka? I kong Liak bad i. Bah Shum ruh ki don ban ia ap kl a ia phi. Balei phim shaniah seh ia ki?

Korpamai — Ban ong ban ym shaniah ia ki ruh kumno keiñ ngan ong haba ngam pat lap jingsniew. Ban ong pat ban shaniah ha ki ruh, naduh nga sdang ban wan hangne, nga la i shan khmat lypa.

Kurup Singh — Shish, phi te ka briew kaba sniew shisha? kumno phi lah ban ong kumta ? Nga la jied khnang ia ki ba kin trei hangne namar ba nga ithuh ia ki ba ki long kiba nga i lah ban shaniah bad ba i hok.

Korpamai — Hooid keiñ Syiem, haba phi don ma phi, ki da pher shisha shisha, ia kata ngam lah ban len. Hynrei haba phim don ma phi pat, ki long da kumwei. Ha ka jingpeit jongnga te, imat kine ki briew ki ijli bad bishni ia nga. Haba ki ia khana eiei, tang shu rung ma nga baroh arngut kin ia sngap ryngkhat nangta kin sa ia peit mat suh ia nga bad kin ia pra ha la ka jong ka lynti. Ia kata nga la ju shem bun bun sien.

Kurup Singh — Ban tharai sniew ia ki briew khlem da shem, kata ka long kaei kaei kaba sniew. Namarkata, nga ong ia phi ba phim dei ban pyrkhat kumta. Hynrei pynjai jai ialade ban long ka briew kaba stad. Ngan nang kit bok ma nga ba phin kha suk kha bha.

Rung i Saintimai

Saintimai — Kumno phi la ia pynbeit shaphang kata ka jingleit sha ii dkhar ?

Kurup Singh — Nga la dep pynbeit phi Mei. Nga mut ban leit mynta ka taiew.

Saintimai — Bad no phin ia leit ryngkat ?

Kurup Singh — Nga mut ban leit tang bad i Myntri Rangbah.

Saintimai — Te ia i Pyisa mano ban ap ?

Kurup Singh — Kin ia ap hi i Kong Liak bad u Bah Shum keiñ. Phi ruh phi don hangne hajan te. Lada long kumno kumno ruh, nga la bthah ba kin wan shem beit ha phi.

Saintimai — Phin jah slem shathie ?

Kurup Singh — Ym lah tip phi Mei. Katba nga sngew thuh te, ka kam ka long kaba thaiñ bha. Te ngan peit keiñ, kat kum ka jingbit ka kam.

Saintimai — Phin ia!eit da ei ?

Kurup Singh — Da ka lieng keiñ, khnang ban poi kloi.

Saintimai — Kan shim por tang ar sngi ban poi shata — ym dei ?

Kurup Singh — Da ka lieng te, tang ar sngi la poi. Ne kumno phi ong ?

Saintimai — Kumta keiñ.

(Mih noh artad i Saintimai)

Kurup Singh — 'Te jait ba i don i Mei hangne hajan, lada jia kumno kumno mynmiet ne mynstep, shu phah iathuh beit ha i. Te i pat i la tip hi kumno ban phah khubor shanga.

Korpamai — Te jait ba ka doi ka kam ka bym lah kiar te, yn leh shuh kumno ka. To nga ruh ngan kit bok ba phin leit suk leit saiñ bad ban ioh pyndep kam noh kloi kloi khnang ba phi ruh phin ioh wan noh kloi sha iing.

(Hap ka Pyrda)

Scene - II

(Ha Mawlyndem — ha iing shetja ka Mahadei Korpamai)

Liak — Kumno Bah Shum phi shem ia kane ka Mahadei thymmai ?

Shum — Ngam tip shuh phi kong Liak tip balei kein i Paiem i ibha ia kum maka ? Naduh ba ka wan ma ka te, phi, ngam ju suk nud satia. Ym ia dei shuh bad i Paiem kumno kumno ruh.

Liak — Nga ruh ngam tip shuh phi. Katno ka jingishrai jongnga ia ka kaba la palat. Haba phi leit phi wan ruh, kmang kan shu peit khai ; la phi trei phi ktah, kmang kan peit beit ; imat kato ka briew te, dei kaba lorni shaba palat. Nalor kata ruh, ka ju ia iang lok tang bad katai ka Teimon, katai lei lei te kaba la palat ha ka jingshem jongnga. Nga ju iohsngew wur wur wer wer ba ka ju pynshoi ha i Paiem ba in beh noh ia nga nangne ba ka kwah ialade ban wan trei hangne. Hynrei, namar ba i Paiem pat i long u briew uba bha, im ju ong eiei. Phi tip ba nga sah hangne haduh mynta dei tang na ka bynta i Paiem.

Shum — Tip balei mo ka leit long kumne ? Tip ba dei ka jinglong tynrai jongka ne tip ba ka shah lehbein ne. Ha ka jingshisha mynshwa ha shwa ba kan wan shane, ki ong hana ba ka long ka briew kaba bha jinglong bha. Nga te ngam lah sngewthuh ia kane.

Liak — Ia kata pat te phi. ba kan da pynpaw jinglong kumta, naduh myn hwa, ngam ngeit satia ba kan ioh kiew tyngkong ha kane ka iing. Ka dei kata kaba ju ong, ki briew ; "wei haba la ioh hi ka bym ju ioh, ka leh ruh ha ban da palat, Sngew kumba ka Mahadei kalia ryngkat bor hi bad u Syiem.

Shum — Phi ju pynpaw kong Liak ia ka kam ia ka jingsngew jongphi ?

Liak — Shish phi, khlem da pynpaw ruh ka la pynshoi ha ban da biang ia nga ha i Paiem, ha kato ka miet.

Shum — Phi iohsngew seh ?

Liak — Hooid keiñ, nga da iohsngew hi da la ki jongki shkor. Ka dei ha ka por shiteng synia. Nga tharai ka la pyrkhat ba nga la iohthiah, phewse, shu kumno re ngam nang satia ban iohthiah ha kato ka miet. Imat ba thaw hi ban sngew. Nga tang shu iohsngew, ka mynsiem jongnga, ka la sat sia bad mynta nga la kut jingmut hi triang, ban pynhiar kput ia ka, nga tang shu ioh lad.

Shum — Ka ong kumno ka ia ngi ?

Liak — Hana ka iathuh ha i Paiem ba kam shaniah satia ia ngi, namar ba ka i shan khmat eh ia ngi. Ka ong ruh artad, ba imat lada kine ki briew kin ioh lad kin pynsniew syndon ia nga.

Shum — Haduh katta seh ? I Paiem pat i ong kumno ?

Liak — I Paiem i bapli te, i ong keiñ ba nga la jied khnang ia ki, namar ba nga ithuh ba ki long kiba lah ban shaniah. Bad i ong ruh ia ka ba kan pynjai ialade bad ban nym tharai sniew ia ki.

Shum — U rangbah te u rangbah phi mo ? Katta eh kan tharai sniew ia ngi, kumno ngin leh ia ka, ban pynsniew syndon ia ka jingim jongka ?

Liak — Ha shwa ba phin ong maphi, manga ruh nga la pyrkhat kumno kein ngan leh ba ngan pynsniew syndon ia ka ?

Shum — Lada ngi leh, ngi dei ban leh noh hi kumne haba i Paiem ruh im don ha shnong, lym kumta, ngin nym ioh lad shuh ha kawei pat ka por. Ban shu pyniap ia ka ruh, ngam sngewdei ban leh kumta. Ban shu ai da ka bih ruh, nga tharai kan ym ngat, namar kam ju bam ia ki jingbam ba shet mangi Kumno kein ngin leh ?

Liak — Nga tharai katto te kane ka biew ka la jan kha artad. Lada slem eh ruh hapoh kineiki ar taiew. Ha shwa ba in mih i Paiem i la bthah ha nga ba lada ka kha ha kano kano ka por ruh sa bthah pat ha i Syiem Sad, khnang ba i pat in lah ban phah khubor ia i Paiem sha ri dkhar. Katba nga tip manga te, i Paiem i la kwah khun shaba palat. Katto i la ia shong bad ka katta ruh kam pat ioh khun satia. Teng teng ka kha khun lor, teng teng pat ka kha khun iap bad kumta shi kumta ; haduh ba i Paiem shirukom i la dom ia ka. Nga iohsngew ruh; don mano re mano ba ong, ba i Paiem i ong ba lada sa mynta ka sien kam kha bha kam kha mjat, i lah ban beh noh shi syndon ia ka nangne.

Shum — Oh i ong seh kumta ? Hangta te la iadei. Ha kata ka por kein ngin iatrei. Don bok tang ba kan kha mynmiet bad ban ym don mano mano ruh ba iohsngew ia ka sur khunlung. Tang katta ka la biang.

Liak — Phi mut ban leh kumno ? Phin pyniap noh ia i khun ba ka kha ?

Shum — Em em phi, ka long ka sang iap sang im ban pyniap ia iba dang khuid. Hynrei khnang ban pynioh ha ka ia kata ka saja ka tang shukha.

phi nang peit ia ka hi, hynrei manga pat ynda haba ym don ba iaid ba ieng shuh, ngan her bran bran sha ka jaka kaba kham pajih nangre na shnong ban leit bret ha shwa ba kan mih ka sngi, ngin sa leit iathuh pat sha i Syiem Sad ba ka la kha khun iap bad ba ngi la shu tep hi noh hynne shimiet shimiet. Tang ba kynmaw phi wat nym liat hangno hangno ruh ia kane ka kam bad manga ruh kumjuh.

Liak — Te lada i Syiem sad i ong balei ba phi ia tep kumta khlem da wan shem ha nga ia kat kane ka kam. Kumno ngin ong ?

Shum — Ngin ong keiñ, phi i Meiiem, lada dei iba im, te da ka jingkmen keiñ ngi la wan shem ha phi. Te jait ba i dei iba iap te phin leh aiu ka. Namar artad ba ka dei ka por shiteng synia, ngim kwah keiñ ban pynthut ia ka jingiohthiah jongphi.

Liak — Te lada i Syiem sad i ong, ha ka por ba kha, phi ia don tang arngut hi ? Kumno ngin ong ?

Shum — Ong kumta hi keiñ. Kumba i Paiem i la aiti ha ngi ban ap ia i Mahadei, te ngi la dei keiñ ban duh thiah duh dem tang na ka byntajong i.

Liak — Nga tharai kata ka buit jongphi ka long kaba paka. Are, nga sngew kumba kata ka Mahadei ka ud, kumno kumta ?

Shum — Nga ruh, keiñ, nga sngew kumta. Lada ka long mynta ka miet ngin ia pyndep keiñ kumba la mut ho ? Khie khie phi kong Liak leit peit noh ma phi ka long kumno, ngan nang ap manga hangne ha ling shet ja. Katto te kan sa shem 'la ka kmie ynda u Syiem u wan phai.

[Mih noh ka kong Liak]

Scene - III

(Ha iing i Bah Shan bad i Kong Ri ha shnong Phngaiñ)

Kong Ri — Tip uto u tymmen u jah shano mo. (Ka kren weibriew) Naduh hynne mynstep u khlem da iathuh ianga. Shano u leit u shu jah la ka jah. Imat u la leit wad ia kato ka blang mo kaba jah mynshisngi. Imat ka la dei, namar naduh hynnin u la byrngem kumta Nga tharai u la leit beit shata : Tip ka khubor aiu un wallam shibit.

Bah Shan (u kyang na phyllaw) — Ko Men kmie - Ko men kmie, hangto te ngi la suk. Ngi la ioh khun ei.

Kong Ri (ka mareh sha jingkhang) — Nangno phi ioh khar ei ia ki ? Imat ki dei ki kynja khun baheh bahaiñ.

Shan — Ia ha iing phi, ngan iathuh ia kaba jia hynne.

(Baroh ki la rung ha iing)

Tang mar ia plie blang plie masi hynne mynstep, hangtai hi ha jan sem nga la kut jingmut ban leit buddien ia kato ka blang kaba la jah. Ynda nga la iaid sa iaid haduh ban da shiteng sngi eiei, nga la poi ha kawei ka khlaw kaba la jngai nangne na shnong jongngi. Kyndit kyndit haba nga la poi hangta, nga la iohsngew ia ka sur iam ki khunlung. Dang nyngkong eh, nga la mut ba kata ka khlaw ka dei kaba shong ksuid bad nga la mut ban phet noh. Hynrei ynda haba nga la sngap thuh bha, nga la sngewthuh ba dei ki khunlung shisha. Kumta nga la buddien ia kata ka sur khunlung, khadduh eh, nga la shem ia kine ki khun arngut, imat ki dei ki khun ar synrap. Katno nga itynnad ia ki, nga tang mar iohi baroh arngut ba ki ia ksaid, ha uwei u pdung uba heh, nga la kut jingmut ban tam ei ia ki.

Ri — Tip kumno mo kine ki khun ki poi hangta, tip mano ba leh beiñ ia ki ?

Shan — Imat kine ki dei ki kynja khun baheh aiu re. Tangba ngam tip keiñ, balei ki wan bret ia kum kine ki khunlung kiba pli. (nangta u sei ia kawei ka jain ba la pynsop ia ki bad pyni ha i kong Ri). Peit Kmie nga la lap ba la pynsop ia ki tang da kane ka sopti, tharai ka sopti ka kmie.

Ri — Tip shano mo ka la leit. Te balei ka iehnoh ia kine ki khun hangta ? Phuit ka khun ka mrad kum kata ruh ka nud ban leh ia kine kiba pli kiba dang hok. Kata te ka dei hi ka nongpyniap briew. Pleng kine ki khun ki lah ban iap shisha lada phim lap ma phi. U Blei te uba stad phi Kpa, mo ?

Shan — Kata pat te phi, ym tang ba u stad, hynrei u long ruh uba don bor la ha tbian ne ha jrong kumjuh. Phi lah hi ban mut dur ia kata.

Ri — Ban pynim ia ki, u phah da phi ban leit wad ia ka blang kaba jah. Wow ka jingmaian ka bym lah mut dur satia. Kumno Kpa ngin ia buh kyrteng ia kine?

Shan — Ia une uba kham heh, ngan khot ia u da u "SANBOK"- bad ia une uba khamrit da u "TAMBOK". Nga te nga la sngew shngaiñ shikad-dei, katto nga la ioh paralok u ban iarap ia nga lashai la shisngi ynda ki la ia heh.

Ri — Ym dei tang ma phi Kpa, nga ruh kum-juh. Ynda ki la heh la san, ka shet ka tiew, ka tong um ka tong wah, kin sa leh hi ma ki. Ngi te kiba don bok phi mo Kpa ?

Shan — Khie Kmie, pynthiah noh shwa ia ki. Naduh mynta te Kmie, ngi la ia bun kam. Nga la hap khem dud man ka step ban pyndih ia ki. Phi ruh phi la dei ban ri ban sumar baroh baroh shi-sngi. (I Kong Ri i leit pynthiah ia ki) Tip katei ka sopti,

ngan leh kumno mo ? Nga tharai nga dei ban buh tyngkai ia ka, khnang ba ynda kine ki khun ki la heh, ngan sa iathuh khana pat ia ki. Bad ngan pyni ruh ia kane ka sopti ha ki.

(Rung pat i Kong Ri)

Ri — Ia kane ka sopti pat phin leh kumno Kpa ? Ngan phong ei noh manga ?

Shan — Balei phi itynnad ia ka ?

Ri — Shirukom, peit seh tang ka thoh ruh. Imat ka dei kaba rem. (I pyrkhat khyndiat bad i ong) Teng teng te long hi ban phong hynrei ban - - -

Shan — Em Em phi Kmie nga shu kren danda. Nga wallam khnang ia kane ka sopti khnang ba ngan buh tyngkai ia ka.

Ri — Balei phin buh tyngkai ?

Shan — Shish, ka jingbieij. Ka jingmut jongnga ka long kumne : Ynda haba kine ki khun ki la heh, ngan sa iathuh khana pat ha ki shaphang ka jingim jongki bad ngan pyni ruh ha ki ia kane ka sopti ka kmie jongki. Ioh lehse, kane ka lah ban thaw pyrthei pat ha ki khun.

Ri — Kaba dei Kpa, kata ngan buh bha noh khop mo ?

Shan — Nga te, ngan leit thiah noh, nga la sngewthait eh.

Ri — Ia Ia phi, nga ruh ngan leit thiah noh.

(Mih noh baroh)

Scene - IV

(Ha lingsad ka Hima Mawlyndem)

(I Syiem Sad i shong marwei)

Saintimai — Tip balei mo katta ruh u **Kurup** Singh um pat wan ? Tip ba u dang bun **kam**, ne tip ba u la dom eh. Ne tip ba um pat ioh **khubor**. Pang ba lada long kumno kumno ruh, ngam tip **shuh** kumno un leh ia ka Mahadei kaba pli ? Nga tip ba u la kwah khun bha, hynrei man ba ka pun shu jia **kumno** ne kumno. Mynta pat ruh ka la kha khun iap. U bapli u Kurup Singh, tip kumno un leh ia ka Korpamai ?

Rung u Korbar

Korbar — Meiiem, i Paiem i dang shu poi **kumne**. Peit kine ki jingkit jingbah, nga la buh ha kamra thiah jong ngi. Te ngan shu leit noh shwa mo Meiiem ?

Saintimai — Phi dang shu ia poi kumne seh ?

Korbar — Dang kumne kumne keiñ.

Saintimai — Kumno u Kurup Singh u long haba u la ioh ia kato ka khubor ?

Korbar — Ngam nang ong shuh phi Meiiem. **Tang** mar shu ioh ia kato ka khubor, i la **shu** thang iong hi ngain. I khlem kren eiei wat tang **shikyntien** ruh. I Myntri Rangbah bad manga ngi la pyrshang keiñ ban pyntngen ia i. Hynrei i pat tiaw i kumba im iohsngew satia ia kaei kaba ngi kren. Ngam tip **shuh** kaei ka jingmut ha ka dohnud jong i.

Saintimai — **Kata te nga** la sngewthuh ba u la **sngewsih** palat. To ieh ngin ia peit kumno un leh.

Korbar — Kata nga la leit shwa ho Mei Iem ?

Rung u Kurup Singh

Oh ine i Paiem i la poi Mei Iem.

Kurup Singh — Men leit noh ne ?

Korbar — Ngan leit noh shwa phi Paiem ho ? ngan sawan pat lashai.

[Mih noh u Korbar]

Saintimai — Phi la poi mo Khun ? Kumno ki kam ki jam shathie, baroh ki iaid beit ?

Kurup Singh — Kaba bun te ka la dep. Hynrei ha shwa ba ngin poi sha kaba kut artad, nga la ioh noh pynban da ka khubor kaba la pynbaiong khlieh tiaw ia nga. Ngam tip shuh kumno ngan leh. Ba ngan leit aiti pat ha ki kmie ki kpa jong ka ruh, ki ki la iap. Ba ngan iashong iasah ryngkat pat ruh, ngam mon shuh. Imat kane ka jingshongkha jong nga kam dei satia kat kum ba la thoh ki blei—ka dei ka jingleh u briew.

Saintimai — To kata, phi mut ban leh kumno ia ka ? Balei khun phim ap ia ka por. Ioh lehse ki blei kim pat mon satia ia phi ba phin ioh khun.

Kurup Singh — Ka dei ba nga ap ia ka por keiñ Mei, ba ngam shym pynpaw eiei mynshwa. Phi la iohi hi keiñ, katto ki snem ki bnai ki la iaid. Sa katno ngan sa noh sa ka met. Ban khlem khun khlem kti kumne te, ka bha ba ngan shong marwei noh keiñ lada nga lah.

Saintimai — Katne phi la san phi la rangbah, nga shu ai jingmut lem keiñ Khun. Hynrei kiei kiei baroh ki sah ha ka mon jong phi.

Kurup Singh — Ia kata, nga sngewthuh bha keiñ Mei. Hadien ba nga la pynshong nongrim bha ha kiba bun ki liang, nga sngewdei ba ngan leh kumba nga la mut ban leh.

Saintimai — Kumno phi mut ban leh ?

Kurup Singh — Ngan nym pynshitom satia ia ka, hynrei ngan shu beh noh ia ka na iing. Ioh khse da kaba nga leh kumta, ka ruh kan shem pat ia ka jingbha, nga ruh ngan shem ia kawei pat ka lad kaba kham bha. Ko Teimon, Teimon, (ka thie na kawei pat ka kamra).

Teimon — Balei Paiem ?

Kurup Singh — Khie phi leit khot ia i Kong Liak bad I Bah Shum hangne.

[Mih noh ka Teimon]

Saintimai — Balei phi phah khot ia ki.

Kurup Singh — Nga phah khot ia ki ba ngan dup ioh kylli bniah ia ka kam ka duk kaba nga la aiti ha ki kein ban leh. Ha shwa ba ngan beh noh ia ka, nga sngew kwah keiñ ban tip thikna ia kine kiei kiei baroh ba la jia.

Saintimai — Te balei phim leit hi hangthie ?

Kurup Singh — Phi i Mei, ba ngam kwah shuh ban iohi ia ka dur jong ka Korpamai. Ai kan mih noh shwa ma ka nangthie ha shwa ba ngan leit rung pat ha ka thie ka iing.

Saintimai — Phi la kut jingmut kumta seh mo ? Nga te nga ong ioh ka bha ba phin pyrkhat kham bniah ynda phi la kham thanda ka jingsngew.

Kurup Sing -- Em phi mei. Ia kaba nga la mut, ngam dei shuh ban kylla, namar ia kane nga la pyrkhat sani bha naduh kato ka sngi ba nga la ioh ia ka khubor haduh ba nga la duh thiah duh dem bad ka bam ka dih ruh ngam bang shuh satia.

(Rung ka Kong Liak bad u Bah Shum)

Shong shong hangto, nga donkam eh ia phi baroh arngut.

Kong Liak — Phi ia poi suk Paiem ?

Kurup Singh — Ka jingleit ka jingwan te ka bit phi. Hynrei kane seh kawei kaei kaei kaba ktah eh ia ka mynsiem jong nga bad kata ka dei ka Mahadei. Kumno phi la ia khmih bha em ia ka Mahadei kumba nga la bthah ha shwa ba ngan leit ?

Liak — Kat kum ba phi la bthah ngi la ialeh kumta Paiem. (nangta ka phai sha u Bah Shum) Mo Bah Shum ?

Shum — Hooid keiñ. Tang ba imat ka nusip shongkha jong phi bad ka Mahadei kam iadei phi Paiem. Imat kam dei kat kumba la thoh u thawlang bad ka Iawbei

Kurup Singh — Balei phi ong kumta Bah Shum ? nga te ngam lah kem ia ka jingmut.

Shum — Namar ki riewtymmen ki ju ong keiñ Paiem, haba ka shongkha shongman kam seisoh, kaba kum kata ka shongkha ka shongman kam dei keiñ kaba ki hun ki blei. Dei na kata ka daw Paiem ba ka leit jia ia phi kumne man ka teng.

Kurup Singh — Ka ju long kumta seh Mei ? (u phai sha i Syiem Sad).

Saintimai — Ki riew tymmen te ki ju ong keiñ kumta.

Kurup Singh — Kata te, ka la nang pynskhem shuh shuh ia kaei kaba nga la thmu ban leh.

Liak — Kaei kata mo Paiem ?

Kurup Singh — Phi i nga la thmu ban beh noh ia ka Mahadei nangthie. Nga la pyrkhat sani bha mynta la bun sngi bad ka shat ha ka jingmut jong nga ka long kata.

Liak — Kaba pli ka Mahadei ; kata phi mut ban ia pyllait san shyieng noh seh Paiem ?

Kurup Singh — Wei shisien ba nga la beh te, ka la mut hi ba nga la ia pyllait san shyieng keiñ.

Liak (ka pyrkhat)—Ani ka Mahadei kaba pli. Tip shano keiñ kan leit. Katto ka la don hapdeng ka suk ka sain. Mynta ki kmie ki kpa jong ka ruh kim don shuh. Ki kur ki jaid ruh, ngam ju iohi satia ba kin wan sha ka, katto ba nga la trei hangthie. Tip shano keiñ kan leit ?

Kurup Singh — To to kong Liak, phim don kam satia ban pyrkhat ma phi ia ka kam kiwei. Kaba nga don ban ong ha phi ka long tang kane kawei. Phi baroh arngut, Bah Shum bad kong Liak, khie leit mynta kumne ban ong ha ka Mahadei ba kan mih noh na ka thie ka iing tang hapoh ka shiengi arsngi. Ynda haba ka la mih ma ka, ma phi phin ia pynkhui I pynsuba bha ia ka. Hadien kata, phi, phin ia wan trei noh hangne ha iing Sad. Phi iohsngew ia kata ?

Liak & Shum — Hooid, Paiem. Shihajar ngruh ia ka jingbha jong phi.

[Mih noh baroh]

ACT - V

Scene - I

(Ha iing ka Mahadei ba Mawlyndem)

Ka Korpamai ka shong bad ka kren marwei

Katto jingim jongnga la kut,
Shaphang jongnga ki la tip lut ;
Kumno ngan leh kumno ngan khan,
Synjat b'la teh pyndkut kynsan ;
Dusmon shisngi kumno ki shlan,
Ia nga mano pat ban wan shan ;
Ia kum kane ka khun rangli,
Mano pat kein ban peit ban i.
I Mei i Pa ruh im don shuh,
Ki kur ki jait ruh ngam ithuh ;
Sa tang u Blei u Trai Kynrad,
Ba lah ban spain dohnud ba kad.
Ani Wow ! Shaei kein ngan leit ?

Rung ka Teimon

Teimon — Mahadei nga wan khnang hangne ban wan jngoh khadduh ia phi ha shwa ba phin mih noh nangne. Katto nga la ia ithuh ithaw bha bad phi, bad ngam lah shuh ban klet ia ka jingbha jongphi. Tang ba yn leh kumno mo Mahadei ? ka nusip jongphi, imat kam ailad satia ba phin sah hangne.

Korpamai — Ngam nang shuh phi kong Tei ban pyrkhat. Phi phi la mad kumto kumba phi la iathuh ha nga. Tang ba ka jingshem jongphi ka long kat kum ka ain u Blei. Hynrei, phi tip ba ka jingshem jongnga pat ka long ka jingleh briew suda. Ngam nang pyrkhat shuh phi, ia ka jingiapher ka dohnud jong uwei pa uwei u briew.

Teimon — Phi mut kumno Mahadei haba phi ong kumta ? Kaei kata ka ain Blei bad kaei kata ka jingleh briew ?

Korpamai -- Haba nga ong ka ain Blei, kata ka long kaei kaei kaba u briew um lah ban batai namar baroh ki shong ha ka bor u Blei. Hynrei ka jingleh briew pat ka long kaei kaei kaba mih na ka dohnud jong u briew ne ka briew. Bad kaei kaba pynlong ia nga ba ngan mih noh nangne, ka long ka jingleh jong ki briew. Ym ka aiñ Blei Namar dei da ka jingbishni bad ka jingdusmon jong ki briew, kaba la pynlong ia nga kumne.

Teimon — Tang katta, nga la sngewthuh Mahadei ia kaei kaba don ha lyndet kata. Hynrei wat la ka long tang ka jingleh briew ruh, phin leh shuh ka kumno keiñ Mahadei ? Katba nga iohsngew te, u Syiem u la dom bha ia phi. Bad lada nga kwah ba ngan iasaid da ia phi ruh — pynban, nga nga dei tang ka briew ka bym long eiei. Bad lada phin sah jubor pat hangne ruh, kaei kaei kaba kham sniew ka lah ban wan.

Korpamai — Ia kata te kong Tei, ngam don jingmut satia. Wei shisien hi ba ki la ong ia nga ba ngan mih noh mar mar nga dei ban mih. Bad nga la kut jingmut ruh ban mih noh lashai dangstep ngir hashwa ba ka sngi kan doh ia ka pyrthei.

Teimon — Te haba kumta, shano Korpa phi thmu ban leit ?

Korpamai — Katba phi dang kylli kumta, nga pait sngew kumba ka mynsiem jougnga kan (Hangta ka la jaw ummat jrup, bad ka iam) Shaei keiñ ngan leit kumne? Ki kmie ki kpa ngam don shuh. Ki kur ki jait ruh ngam ithuh shuh. Ki arngut ki khun kiba nga la kha — ngam tip shuh shano ki la poi, tip ki dang im ne ki la iap, ha ka jingshot ka dusmon shisngi. Ki sim ki don ki skum ban rieh tngen hadien ba la sup ka sngi, pynban ma nga pat, shaei keiñ ngan leit.

Teimon — Mynta nga la sngewthuh shai shuh shuh, pleng kito ki khun kiba phi la kha myn ha kane, kim dei satia ki khun iap. Wat la nga kwah ban iarap ia phi ruh, hangno keiñ ka sabut kaba biang ban pynshisha ia kata. Wow, ka pyrthei kaba dap tang la ki jingbishni bad jingpi'huiñ. Nga ruh nga la dei ban husiar bha ia la ka jingim.

Korpamai — Hooid kong Tei, kata ka long kaba shisha Hynrei phi phi lah ban lait, ym kum ma nga kaba la ngat ha kum kane ka apot sepsngi.

Teimon — Naduh ba nga la tip hi ba i Paiem i la khot ia ka Liak bad u Shum ban wan trei noh hangtei, nga ruh, nga la sngew don jingkhñium lypa, namar ba nga la i shan khmat lypa ia ki. Tang ba ia kata ngan nym pynpaw. Hynrei tang ngan iohlad shawei, nga ruh, nga la kut jingmut ban mih noh na iing syiem. Nga te nga dang don kyrhai ka poi ban pyrkhat sani bha. Hynrei ma phi seh Korpa, shano keiñ phin leit. La nga kwah ban iarap ia phi ruh, hynrei ngam don lad satia.

Korpamai — Koit kam pher kong Tei. Nga la sngewthuh bha ia ki jingeh jongphi. Ngan ong tang kane kawei ha phi kong Tei, katba phi dang sah ha iing syiem, da husiar bha ia kitei ki briew ho ? Wat la ngim ia shem shuh, nga ngeit phin nym klet ia nga bad nga ruh ngan ym lah klet shuh ia phi. Ngin dwai tang ha u Blei ba un ia lam ha ka jingim jongngi.

Teimon — Te shano keiñ Korpa phin leit ia kata keiñ nga kwah ban tip ?

Korpamai — Kong Tei, te jait ba phi la iai ban eh ia kane, ngam banse ban iathuh tang ha phi mynta. Nga sngew ba ngam don lad shuh da kumwei lait tang ban shu leit iaid pukir noh. Nangne ngan mih,

ban iaid sha ka jaka kaba ngam pat ju leit. Wei shisien ba nga la mih, ngam tip shuh shano ngan poi.

Teimon — Nga la sngewphieng lypa ia kata ka jingkut jingmut jong phi, hynrei kumno pat ngan ong. Dei tang haba ngi la sngew thuh hi ia la ka jingshem jingshem ba ngi lah ban poi sha kano kano ka jingkut jingmut kaba kum kata. Ngam don eiei shuh ko Korpa ban ai ia phi, hynrei to shim tang ia ka jingieit na ka mynsiem jong nga. To rah ia ka katshaba phi leit. Ngan dwai ruh ba u Blei un sumar sukher ia phi. Bad lada u Blei u ialam, ko Korpamai, wat duh jingkyrmen, phin sa ioh kheit hi ia u soh uba thiang ha ka jingim jong phi.

Korpamai — Ko kong Tei, ma phi ruh to shong suk shong sain, khiah krat khiah stang, katba phi dang im. Da lei lei ruh ngam nym lah klet ia ka jingbha jong phi.

Teimon — To kata, sa leit suk ho? Kynmaw ia kaei kaba nga ong.

Korpamai — Da shisha shisha; ngan ym klet—Leit suk, ngin sa ia shem pat.

[Hap ka pyrda]

Scene - II

(Ha Shnong Mawkynrut—Ha Iing i Bah Mlon bad Kong Shai)

U Bah Mlon bad Kong Shai ki la shongkai ha iing shetja

Kong Shai — Kumno Kpa phi pyrkhat shaphang kato kam ka Bih ? Nga te ngam sngewnang shuh ban pyrkhat kumno kumno ruh. Naduh kato ka sngi hi ba wan ki Myntri u Syiem Kurup Singh, haduh mynta hi, ka jingmut jingpyrkhat jong nga ka her beit tang shaphang kane ka kam, la nga don hangno hangno ruh.

Mlon — Phi ong kumta, Kmie. Kata te ka pyni ba phi dei shisha ka briew kaba ieit khun shaba palat kein (u rkhie artad khyndiat). Kam dei kumta ?

Shai (Ka lam kren dom khyndiat)—Shish, phi te u briew uba kum ei sha. Kat ia kane ka kam ruh, phi nud ban kren danda. Phi tharai, ju don ka briew ka bym ju ieit khun ? Ban da ka don kaba kum kata, ia kata ka briew lah ban ong ba ka long ka briew kaba duna ka longbriew man briew. Imat u shynrang te um ju ieit khun satia.

Mlon (u phuh samrkhie) — Wat da dom eh seh kmie. Namar ngam sbym mut te ban kren shisha, hynrei nga shu kwah tang ban biria keiñ khyndiat khnang ba kan kham sting khyndiat kata ka jingpyrkhat jong phi. Ban da kren hi ia ka jingshisha te, mano heit u bym ieit ia la ka khun ka kti ? La u shynrang ne ka kynthei, koit kam pher. Baroh ki ia ieit kumjuh. Nga te Kmie, nga kwah ba ngin ia kren bha ia kane ka kam ynda la wan i Kynum keiñ. Phi la phah iathuh em ia i ba in wan mynta ka miet hangne ?

Shai — Nga tharai katto te i la jan poi artad namar nga la phah bthah janai mynhynnin ba in wan mynta ka miet. Tip i Kong Bah in ong kumno shaphang kane ?

Mlon — Tip seh, ynda ngin ia kreñ kein, ngin sa tip kumno in ong.

Rung u Bah Shngain

Shngain — Kumno Kmie ka Bih ?

Mlon — Are i Kynum du. Phi la poi mo ? Shong shong Kynum. (U ai artad ia ka mula ha u ban shong) Phi wan shano Kynum hynne ka sngi ?

Shngain — Nga wan lum hi phi Kynum Ka jingbun kam phi, kaba ngam tip shuh. Ban da dei ba bthah ban wan hangne, ha ka jingshisha, nga la sngewthait shisha shisha tang ban mih na iing ruh. Thang thang shwa da uto u duma seh Kynum Phi don kam aiu ka, Kmie ka Bih ba phi phah khnang ia nga ban wan mynta ka miet ?

Shai — Ngam nang pyrkhat shuh phi Kong Bah bad kata ka long kumne keiñ : Myn ha kane ka sngi Lyngka ba la dep, arngut ki Myntri u Syiem Kurup Sing, i Myntri Ksan bad i Myntri Seibor, ki la ia wan hangne, bad ki la iathuh ba u Syiem u la ibha eh ia ka Bih Shipormai bad u kwah ban ia poi kha poi man bad ka, lada ngi phah ia ka. Te nga kwah keiñ ban iathuh ha phi la phi mon ne em ia kata ?

Shngain — Te kata Kmie ka Bih, kaba da pynshaieng shisha shisha. Kumno keiñ kata ka nusip kan leit thoh kumta ha ka Bih. Phi la ia ong kumno ha kita ki Myntri ?

Shai — Ngi la ong keiñ ha ki ba ngim pat lah satia ban ai ia ka rai mynta, ngin sa ai jingtip pat hadien shitaiew.

Shngain — Kata te ka dei hi ban long kumta. Phi pat phi pyrkhat kumno Kynum ?

Mlon — Heh heh Kynum dih shwa da u duma, katba ngi nang ia pyrkhat artad. Iasong kwai seh Kmie ka Bih. Tip ngin ialeh kumno mo Kynum ? Ban kyntait ia kaba u briew u la phah kylli da ka burom ka akor, kata ka long kaba eh. Haba pyrkhat pat na kawei ka liang, nga sngewtmang palat, namar wei shisien ka la iapoi kha bad u Syiem, te ka kam hi ka la ialam ba ka dei ban leit bud ia u Syiem kat shaba u shong u sah

Shngain — Ia kata te Kynum, ym lah hi ban lait la u syiem ne u uno uno ruh, kat shaba kham biang hi ka kamai ka kajih, ka leit ka wan, la ia hap hi ban ia bud kat shaba u Kpa ki khun u ialam. Hynrei kaba nga sngew wit ma nga ka long kane. Hato une u Syiem Kurup Singh um dei uta, uba la ia shong iasah bad ka Korpamai ? U dang ia shong hi em bad ka ?

Shai — Ka dei keiñ Kong Bah. Ka la ia shong bad une u Syiem la bun snem. Te namar ba kam shym la ioh khun u Syiem u la beh noh ia ka bad mynta u Syiem u shong khynraw.

Shngain — Are mo, tang namar bym ioh khun, u beh noh ia ka. Te shano pat mynta kane ka briew ?

Shai — Naduh ba ka la mih te, ym don ba tip shuh shaphang jong ka. U Syiem te u pynshongnia keiñ, ba ka shongkha shongman hi kaba khlem khun khlem kti, ka dei kaba kynja briew, kata ka mut ba kam dei keiñ kat kum ba la tang la thoh u Nongpynman Bynriew u Nongpynroi Bynriew.

Shngain — Tang ba kata te ki riewtymmen ruh ki ju ong hi kumta. Wei haba ka long kumta te, u khuid keiñ bad kat kum ka aiñ ka rukom Khasi ruh u lah keiñ ban shongkurim pat. Hynrei kaba pynphylla shuh shuh ha nga ka long, kumno keiñ ba u leit iohi khmat pynban ia ka Bih kaba pli ? Mynno ka u iohi ia ka ?

Shai — Katba ka iathuh te, nga tharai u la iohi ia ka dang mynshitaiew artaiew hi. Dei ha kato ka sngi ba ka leit iew sha Mawlyndem. Ha ka jingshisha, kane ka Bih te ka bym ju mih satia hangno hangno ruh. Dei tang ha kato hi ka sngi, tip kumno ba ka kwah leit iew. Ka tang mar ia wan iew, ka la iathuh khana ha nga hi, ba ka ia kynduh ia u Syiem Kurup Singh, ba u iaid kai haiud iew ryngkat bad ki Myntri. Te jia ryngkhat, ha shwa ba kan wan phai u Syiem u leit don ha kata ka jaka kaba ka dei ban iaid lynti U Syiem u tang shu iohi ia ka, u la kren ieit ia ka. U da kylli bniah ia ka shnong ba ka shong, ia ka kynteng ki kmie ki kpa bad kiwei kiwei Ka Bih ruh kaba pli, kat kum ka rukom u Ñii u Kong ka la pashat keiñ ha u shikyntien u kwai, bad ynda ka la jubab lut ia kiei kiei kiba u la kylli. ka la wan phai pat keiñ ryngkat bad ki pai alok jong ka. Imat ba la thoh hi ka sngi ban long kumne. Tang shikyntien u kwai ruh, ka la bit hi ban sain dur ia ka lawei jong ka jingim. Te jait ba ngam don jingmut eiei, bad ma ka ruh kumjuh, te kata ka jingiathuh ka la kut noh tang kumta. Hynrei dei ha kato ka sngi keiñ, ynda haba ki myntri ki la wan ba la pynpei phang pat ha nga ia kine kiei kiei baroh.

Mlon — Shirukom te, kaba maian phi Kynum. Kumno kein ka bym ju kwah wat tang ban mih hangno hangno ruñ, ka da kwah khnang ban leit iew ha kato ka sngi? Namar-kata, ka la ia kynduh ruh ia u Syiem, khlem da ia ithuh ithaw lypa ia u, bad kumno ruh tang mar shikyntien kwai, u la ibha ia ka bad ba u da phah kylli ruh artad ia ka. Baroh ka dei ka ma a

Blei suda. Namarkata, ha nga hi, ban ialeh pyrshah ia ka maia Blei te, ka long kaei kaei kaba ma. Ne phi ong kumno Kynum ?

Shngain — Nga ruh nga sngew kumta keiñ. Nga la buddien ruh ia kaei kaba i Kmie ka Bih i la iathuh bad nga shim ba kine kiei baroh kiba la jia, ki jia bad ki long kat kumba la tang la thoh u Nongbuh u Nongthaw Ha kawei ka rukom, ngi kum ka ïng, ngi la dei keiñ ban sngewkmen kat ia kane ka bok ba ka Bih ka la ioh. Mano heit ba lah ban mut dur ba ka Bih kan long ka Mahadei u Syiem ? Te ka Bih ka la tip ia kane ?

Shai — Ka la tip phi naduh kato ka sngi ba wan ki myntri. Tang ba kaba pli ka ap keiñ ia ka hukum jong ngi. Lada ngi phah kaba pli lei lei kan ong kumno ka

Shngain — Wei ka long kumta te, to phi ngin ia kren noh artad shikyntien ar kyntien ha ka Bih. Ka don ha ïng ?

Shai — Hooid, ka don. (ka pyrta) Ko Bih. Ko Bih. Ale hangne.

Shipormai — (ka thie na kawei pat ka kamra) Oi Mei—Balei.

Rung ka Shipormai

Phi khot ia nga Mei ?

Shai — Hooid keiñ Khun. Shong shong hangto Phi pyrkhat kumno Khun mynta ia kato kaba ki myntri ki la tyrwa ha phi myn ha kato ka sngi ? Phi mon hi ban long ka Mahadei u Syiem ?

Shipormai — Ha nga hi te Mei, ngam don eiei ban ong. Hynrei ia kaei kaei baroh kaba phi ong, ia kata ngan kohnguh brit.

Shngain — Ka dei keiñ kata kaba ong ka Bih. Naduh hynne phi Bih, ia kane ka kam ngi la ia pyrkhat sani bha jai, ioh don kano kano kaba wit kaba khang. Ha kaba kut te, ngi la iarai lang ba ngi kloi keiñ ban phah ia phi ban long ka Maha Lei u Syiem. Shirukom, ngi kum ka ing, khamtam leilei ma nga kum u Kni, nga da kmen shisha, ba ngam ju phohsniew satia ba kat kane ka kupar kan wan hap ha ka ing ka sem jong ngi. Te ka bha phi Bih ban pdiang ia kane ka jingtyrwa.

Shipormai — Shi syn pyrkhat te, nga sngew kumba ka long kaei kaei kaba eh tam ha ngan shong jngai na la ka ing ka sem. Ban da ym dei na ka bynta ka jingbit ka Hima, te, nga la kham jied ba ngan shong ngan sah hi shane, wat la nga shongku im ia u Syiem ruh.

Shai — Ia kata pat te phi. Ngi ruh ba ngi pyrkhat na kata ka liang keiñ, ba ngi phah ia phi da ka mon sngewbha. Tangba da kynmaw keiñ khun ia kaei kaba nga la ong ha phi. To ri kyndong ia la ka burom ka akor, la hangno hangno ba phi don. Ai ba ki jinglong babha jongphi kin iai sunsieng wat la phi don sha jngai na ngi ruh. Yn ia leh kumno kumto Khun ? Mano keiñ ban leit buh ia phi shatei ? Phi lait hi Kong Bah ban ia leit on lynti ia ka. Ia ka por te ngan sa phah bthah pat keiñ ia phi.

Shngain — Ha ka jingshisha ha kum kine ki por te, nga bun kam bha phi. Tang ba yn leh kumno ka. Ban ieh ruh ym sngew dei ban leit pat ruh sngewduh sngi (u pyrkhat khyndiat). To ieh ieh phi, ngan leit hi ma nga bad i Kynum, tang ban ioh lad ban ia ithuh ba ha ting ha sem pynban, mo Kynum ?

Mlon — Kumta ruh bit hi keiñ. Te ngin ialeh kumta keiñ mo. Nga ngeit ba kiei kiei baroh kin iaid beit bad ryntih kumba ngi kyrmen.

Shngain — Hooid keiñ Kynum. Ngin ia pyneh keiñ la ka daw ka daw khnang ba kan bha kan miat ka shongkha ka shongman. Te to kata, ngan ieng noh phi mo ba la miet. Sa bthah pat sha nga mo ynda phi la ia pynbeit ia ka sngi ka ia ba ka Bih kan mih na Ing?

Shai — To kata Kong Bah, nga la tip hi ma nga kumno ban leh.

[Hap ka pyrda]

Scene - III

(Ha ling Sylem ka Hima Mawlyadom—U Kurup Singh u shong marwei)

Kurup Singh (u bynñiaw marwei) — Shish, kat kane ka apot sepsngi ia nga. Baroh ki jingpyrkhat jong nga ki la shu makna lut. Tip ngan leh noh kumno kein? Sa kane ruh mynta kumjuh. Balei keiñ ba nga da ieit ksang eh ia ka Shipormai. Tang mai shikyntien kwai hi ba nga ioh na ka, nga la kem jingieit ia ka haduh ba ngam ioh thiah ioh dem shuh: Ka dei imat kaba ki ong ki briew. Ban ieit ksang than ia kano kano briew ym ju bha. Namarkata, nga la kut jingmut ban nym shongkurim shuh. Kawei ruh ba nga la tymmen artad, te ka bha ba ngan leh noh da kawei ka kam ka ban sah nam. Kaei kumto ngan leh (u pyrkhat wei-briew). Oh.. Oh . mynta ngan tei noh da uwei u mot, uba itynnad tam bad ngan pynlut katba u don kam, ngam salia, na ka bynta i Mei. Nangta khnang ban ioh ia u briew uba tbit tam na ka bynta kane, ngan phah ha ki Myntri jong nga ban leit wad. La ka long napoh Hima ne wat na shabar hima ruh, ngan khot. Bad ngan siew ruh ka dor kat kaba ki dawa.

Rung u Myntri Rangbah

M. Rangbah — Kumno Paiem, phi pyrkhat aiu ka kumne marwei ? Phim thait ban shong kumne marwei ?

Kurup Singh — Ngan leh shuh ka kumno Myntri Ka nusib jongnga hi ka la thoh. Nga la kut jingmut phi Myntri mynta, ba ngan nym shongkurim shuh. Katto ka met jongnga ruh, ka la noh aitad. Te khnang ban pynbyrngia ialade, nga la kut jingmut ban leh kawei ka kam, ka kam kaba khrawtam ha ka jingim jongnga.

M. Rangbah—Tip kaei kata mo Paiem. Long ban ia tip lem.

Kurup Singh — Da ap seh Myntri. Nga mut ban iathuh keiñ ha phi. Bad kata ka long kumne: nga mut mynta ban tei uwei u mot uba itynnad tam na ka bynta i Mei.

M. Rangbah — Kaba sngewtynnad shikatdei. Ngi baroh te, ong bym ia ioh keiñ Paiem. Ban da lah hi ban tei mot ia i Mei ha ka pyrthei te, katno ka burom kan long. Ym tang hangne ha pyrthei, hynrei wat sha ki pateng bymjukut.

Kurup Singh — Dei kata keiñ Myntri. Katba nga lah synei nga la thmu ban leh ia kane. Ai kan lut katba ka lut. Ngan pynlut ia la ka nongtymmen jong nga ha kane ka kam. Te kaba nga kwah ban pan jingmut na phi mynta ka long : Phi tip Myntri, hangno don u nongtei mot uba nang tam, phi uba leit uba wan sharum shaneng te, ioh phi tip.

M. Rangbah — Phi mut tang ia uba don ha kane ka Hima ? ne .....

Kurup Singh — Ngam mut tang ia u briew uba shong ha kane ka Hima. Hynrei wat uba na shabar Hima ruh, kam pher. Tangba u dei u briew uba nang bad uba stad tam na ka bynta kane ka kam.

M. Rangbah — Te kaba eh phi Paiem ban kynmaw mynta. Ia kine ki jait kam te, tang i Myntri Ksan iba lah ban iathuh ia uta u briew uba phi kwah, namar ba ito te, iba kham ithuh briew.

Kurup Singh — Ban da i Myntri Ksan, i wan mynta hangne kumne kumne te mo. Dep ei ka kam.

M. Rangbah — Tip keiñ. Wan ne im wan. Hynne ba nga ia kynduh te, i ong keiñ ba in wan hangne, tangba ngam tip katno por in wan.

Rung u Myntri Ksan

M. Ksan — Are phi ia leh aiu kumne baroh arngut ? Imat phi ia bun nia bha mo ?

M. Rangbah — Are, i Myntri Ksan du. Phi te i ban im tymmen shisha. Dang kumne kumne, ngi dang ia kren ia phi. Ka ktien ruh yin pat kut, phi la da poi pynban.

M. Ksan — Phi ia kren shaphang jong nga balei ka ? Donbok keiñ ban im tymmen shongprah shongshang, khnang ban shngain ka Hima ka sima. Ym dei kumta Paiem ?

Kurup Singh — Kumta keiñ. Wat da nga ruh kumne, nga kwah ba ngan im tymmen shong prah.

M. Ksan — Ia kata pat te phi Paiem

Kurup Singh — Kane phi Myntri, ngi kwah ia phi ban ai jingmut. Naduh hynne i Myntri Rangbah bad ma nga, ngi la iakren tang ba ngim lah ban ia pynkut nia khlem ma phi.

M. Ksan — Kaei mo kata ?

Kurup Singh — Phi i Myntri, mynta nga la kut jingmut ban tei uwei u mot.

M. Ksan — U mot ? Iano Paiem ? Ia i Mahadei Shipormai ?

Kurup Singh — Shisha ia ka Mahadei eh yn ia tei mot te, kam long bieij mo phi. Nga mut ban tei mot ia i Mei.

M. Ksan — Oh kata te kaba sngewtynnad keiñ. Ban da lah hi ban tei mot ia ka Kmie te mo, katno ka jingsngew phuh mut phuh mat. Ba ngan da lah, nga ruh nga kwah ban leh kum ma phi.

Kurup Singh — Phi lah Myntri ban iathuh, Uei u nongtei mot uba nang tam ha kane ka por? Ym dei keiñ tang uba hapoh ka Hima, hynrei wat na shabar hima ruh. Ai kan lut katba lut, ngam kheiñ ia ka jinglut.

M. Ksan — Katba nga tip ma nga te Paiem, don arngut shipara, lada ngam bakla kiba shong ha shnong Phngain. Kita te Paiem, dei ki briew kiba stad tam ia kane ka kam tei mot. Ki ong, ba ka jingtbit jong kita ki briew ka long kaba la palat liam ia baroh.

Kurup Singh — Ka don shano kàta ka shnong Phngaiñ, phi tip? ka jngai ne ka jan?

M. Ksan — Ka bym da jngai eh phi Paiem. Bad ka shim por tang kumba shisngi lynti eiei ban leit shata. Te ngin ia leit wad ia kita paiem?

M. Rangbah — Balei na shane shaba kham jan ym don?

Kurup Singh — Em Em phi Myntri Rangbah, koit kam pher. Ngin ia wad hi da kita kiba tbit tam, haduh ban da shem. Kata Myntri Ksan, shimti noh ma phi ia kane ka kam Leit wad khnang ia kita ki briew haduh ban da shem. Bad wan ialam ia ki shane. Ia ka bai'lut bai sep baroh kat kaba phi pynlut, ngan siew lut ma nga. Lada phi tmang ban leit marwei, phi lah ban ialam ia u Korbar ruh u ban ialeit ryngkat bad phi. Pyrshang ban pyllait por ban leit noh kloi kloi. Lada lah tang hapoh kane ka taiew mo? Lada donkam eiei na ka bynta kane ka jingleit, phi sa wan pan beit na nga Mo.?

M. Rangbah — Kata la bha kumta phi Paiem. Ka kam jongphi kan ym pulom. Te to kata Paiem, ngin ia leit noh shwa ho?

Kurup Singh — To to kata, leit suk ho?.

[Mih noh boroh]

ACT - VI

Scene - I

(Ha iing jong i Bah Shan bad i Kong Ri ha shnong Phngain)

Shan — Ngi te Kmie, imat ngi ki ban ia sah tang kumne hi arngut. Peit seh, kiwei hadien kiwei pat ki ia wan wad ia kine ki khun jong ngi ban tei mot. Imat ki la dei kiba tbit shisha mo ?

Ri — Ban da kim tbit te, uei phi Kpa u ban wan khot. Pni la iohi hi keiñ kumno u tai u mot u long uba ki la tei nam na ka bynta jong ngi.

Shan — U mot te uba da kat u mot shisha. Katne nga la tymmen ruh, ngam pat ju iohi satia uba kum utai u mot. La ka long kumno kumno ruh, ka nam te ka la leit beit hi sha ngi—ym dei ?

Ri — Ia kata pat te phi Kpa. Ka pyrthei hi kan sa pyrto la shai la shisngi ba ki khun jong uta bad kata ki dei ki nongtei mot kiba tbit tam.

Shan — **Tang mynta ruh, bun bun kiba la tip shaphang ka nam jong ki. Peit ho, nangne shadien bun bun ki ban wan wad ia ki.**

Rung u Myntri Ksan bad u Korbar

M. Ksan — Kumno Parad phi ia shait bha em ?

Shan — Ngi ia shait hi phi Hep.

M. Ksan — Phi dei ma phi ita i Bah Shan ?

Shan — Hooid keiñ, nga dei ma nga. Phi ia wan nangno bad phi mut ban ialeit shano kumne ?

M. Ksan — Ngi ia wan khnang naduh Mawlyndem keiñ ba u phah u Syiem.

Shan — Balei kumta ? Shaduh shane phin wan iawad ia nga ?

M. Ksan — Ngi ia wan ban wan khot ia kita ki khun jong phi keiñ. Ngi la iohsngew ba kita ki khun jong phi ki dei ki nongtei mot kiba tbit tam—ym dei ? Te u Syiem u mut ban tei uwei u mot na ka bynta ka Kmie jong u, te kumta u phah ia nga ban wan wad ia ki, lada ki lait ban leit trei ia kata ka kam.

Shan — Te yn ia leh kumno mo mynta ruh kim don ha iing ; ki dang ia leit pyndep ia uwei u mot jong u briew.

M. Ksan — Ki la jan dep ia uta u mot ?

Shan — Nga tharai sa tang mynta ka sngi ki la dep.

M. Ksan — Lano kin ia wan phai pat sha iing ? Ka jngai kata ka jaka trei ?

Shan — Em phi, kam jngai. Nga tharai katto te ioh ki la jan ia poi artad. Te ap keiñ shipor ho ?

M. Ksan — Te ngin ia ap keiñ Parad shipor. Ngi la wan khnang na ka bynta kata. Ban khlem ia kynduh pat te, ym sngew long keiñ ban ia leit phai. Haba kumta, phi pat phi trei phi ktah aiu Parad ?

Shan — Ngi te, ngi shu ia trei lyngkhot lyngkhai kumne, ki kam la jong suda. Teng teng ha lum teng teng pat ha ïng.

M. Ksan — Phi ia don jingri jingdup ei ei ?

Shan — Don hi katto katne tylli ki masi, katto katne tylli ki sniang, katto katne tylli ki blang bad katto katne tylli ki syiar bad kumta ter ter.

M. Ksan — Kata te, phi bun kam hi du Parad; tang kita ki jingri ruh ban da shong noh tang ha ïng ruh la biang hi.

Shan — Kumta hi phi Hep. Ngi kiba im nongkyndong te. Ia song noh shwa da u kwai seh Kmie? Te haba kumta, phi pat phi trei phi ktah aiu?

M. Ksan -- Nga te Parad, nga shu trei kane ka kam Myntri keiñ. Nga bun kam tang ia kane kam Hima sima. Teng teng sah lut ki kam la jong baroh.

Shan — Ia kata pat te phi Myntri.

Ri — Heh une u kwai. Phi ruh phin bam kwai Kpa ?

Shan — Dung lem phi ia nga ruh. Heh heh Myntri une u duma, hamar ba dangbang bha.

M. Ksan — Ew, ka bang duma shisha kata ka tyndong jongphi.

Shan — Kata imat ba nga dang dep pynkhuid hynne phi. Are mano kumta, imat ki la ia wan mo ki khun. (I Bah Shan i leit jngoh na jingkhang). Oh hooid, ki la ia wan. Phi la ia donbok ba ki ia wan kloi.

M. Ksan — Dei ban long hi kumta phi Parad. Phi ruh phi donbok, nga ruh nga donbok, Tang ka bok kaba tam.

Rung u Sanbok bad u Tamhok

Shan — Kumno khun phi la ia wan mo?

Sanbok — Hooid Pa.

Shan — Phi la ia pyndep ia uto u mot hangtai?

Sanbok — Ngi la ia pyndep hynne phi Pa.

Shan — Kata la bha. Peit khun ine i Myntri Ksan, bad ine i Bah Korbai nangtai na Mawlyndem. Kine ki la wan khnang ban wan khot ia phi ban leit sha Mawlyndem ban leit tei uta u mot tei nam jong u Syiem na ka bynta ka Kmie jong u.

Sanbok — Kumno mo Pa ngin ia leh? Shano keiñ ngan leit nyngkong? Ito i Lyngdoh hangtai ruh i la kwah ba ngin ia trei noh.

Shan — To sa trei pat ia ki hadien seh, ynda phi la wan phai na Mawlyndem. Nga tharai ka bha ba phin ia leit noh shwa sha Mawlyndem. Peit seh khun, ine i Myntri iba pli, i la wan khnang naduh Mawlyndem tang na ka bynta kane ka kam.

Sanbok — Kumta ruh biang hi. Te lano ngin ia leit Myntri?

M. Ksan — Katba phi ia ong keiñ Hep.

Sanbok — Kata, ngin ia leit noh hi lashai lashai mo? Mynta hangno phin ia sah Myntri? Phi ia don ba ia ith uh ithaw hi?

M. Ksan — Don te don hi kiba ia ithuh ithaw malu mala.

Shan — Ban da kumta te, to sah noh hangne phi Myntri khnang ba phin ia suk ka leit ka wan.

Sanbok — Te ban shaduh Mawlyndem te, kaei keiñ ngin iarah tang ki tiar ruh la khia.

M. Ksan — Wat nym khuslai eiei ruh Hep. Phi shu leit beit. Rah tang ia ki tiar ki tar kiba phi dei ban trei. Lait nangta, wat nym rah eiei ruh em, U Syiem un pynbiang ia phi nadong shadong. Naduh ka bam ka dih, ka kup ka sem, ka Ing ka trep, kat kiba phi donkam.

Sanbok — Kata te Hep, ngi ia don bok eh.

Tamhok — Kata Bah, phin kit ma phi kawei ka kriah tiar bad ngan kit ma nga kawei tang katta ka la biang. Ia phi Bah ngin ialum lypa noh mynta khnang ban kham suk lashai.

Sanbok — Ia ia. Nang ia shongkai bad i Pa ho Myntri. Ngi te ngin nang ia lum tiar lumtar noh.

M. Ksan — To to khie Hep. (Mih noh u Sanbok bad Tamhok) Phi te Parad phi la ioh ki khun kiba da kat ki khun shisha. Tang na ka dur khmat jong ki ruh la ithuh hi ia ka jinglong jong ki.

Shan — Ia kata pat te phi Myntri. Ngi ruh ngi sngew phuh mut phuh mat na ka bynta jong ki. Wow, ka jingiaieit shipara te kaba la palat. Ban ia shong hi tang shipara baroh shimiet ruh kim ju ia kut nia satia. Ban na kata ka liang te, nga tharai niar eh

ban shem ki briew ha ka pyrthei ki ban ia ieit kum ba ia ieit ma ki shipara. Te jait ba phi ia poi teng teng shane, Ia phi myntri ia khmih kai noh shwa ia utai u mot uba kine ki khun ki la ia tei nam na ka bynta jongngi.

M. Ksan — Oh phi ong, ki la iadep leh ia kata ruh. Ia ia phi Parad.

[Mih noh baroh]

Scene - II

(Ha Ïing u Syiem ba Mawlyndem)

M. Rangbah — Kumno phi Paiem, katta ruh i Myntri Ksan im pat wan phai?

Kurup Singh — Hooid keiñ, imat im ia kynduh mo ia kita ki briew Naduh mynshisngi ki la ia leit ym dei? Ban da ki ia poi kloi te, tip mynta ne la shai ki la ia poi hi. To ieh kin nang ia iaid la ka lynti Kawei phi Myntri kaba nga kwah ban ia kren tang ha phi hi mynta bad kata ka long: Tip nga dang lah mo ban shem pat ia ka Synjat ba la jah?

M. Rangbah — Ka 'Synjat'? Hangno phi la pynjah ia ka Paiem?

Kurup Singh — Ha kato ka poi keiñ phi mynba nga dang khluit bha ka snam. Kaba pli ka Mahadei.

M. Rangbah — Kane kaba dang shu khlad shen ne kaba mynshwa?

Kurup Singh — Kaba nyngkong te. Ha kato ka poi keiñ phi ba nga la beh noh ia ka.

M. Rangbah — Phi tip Paiem shano kato ka Mahadei ka la leit hadien ba phi la beh?

Kurup Singh — Katba nga tip na I Teimon mynshwa te. ka Mahadei ka la leit iaid wir naduh kato ka poi ba nga beh ia ka. Ha kawei ka rukom haba nga pyrkhat mynta, nga la leh beiñ shisha khlem da bishai bniah ia kiei kiei baroh. Imat dei na kane keiñ ka daw, kaba la pynlong ia nga ba ngan sah mai wei kumne.

M. Rangbah — Shirukom, phi la leh bakla shisha shisha te Paiem. Tang ba yn leh shuh kumno mo mynta. To ia kaba la dep te la dep phi Paiem. To tep noh shapoh khyndew wat nym sahnud shuh. Hynrei to pyndep hok keiñ ia kane kawei kaba phi la thmu na ka bynta ka Kmie jongphi.

Kurup Singh — Dei na kata keiñ ka daw, ba ynda nga la pynshongnia bha, ka wan ha ka jingpyrkhat ha nga, ba mynta ngam kwah eiei shuh. Hynrei tang ba ngan leh eiei na ka bynta i Mei, Iba long ka Blei ha kane ka pyrthei. Katne i la sei ia ka long rynieng jong nga. Haba nga pyrkhat na kata ka liang, nga iohi pat ba don ka jingshai da kumwei pat ; bad mynta nga sngewthuh, pleng, ban da kine kiei kiei ki don ryngkat bad nga, nga la long kumba nga la mane blei thaw : bad nga lah ruh ban klet noh ia i Mei. Shirukom, ki jingjia baroh kiba nga la iakynduh ki long ki mawkyndon sha ka burom ha ka jingim jong nga.

M. Rangbah — Kaba dei kata kaba phi ong Paiem. Namar u briew um long u jingthaw uba stad kynsan. Bad u briew uba stad barobor, u dei uta u briew uba kiew kyrdan pa kyrdan ia ki maw kyndon ha ka jingim jong u. Lym kumta, yn nym lah ban long uba stad bad ba don burom. Haba ia ki maw kyndon ha ka jingim la kiew da ka jingphikir ; wat la teng teng ka btuit, hynrei suki suki da ka jingiai shah ; wat ki lum bah ka Makashang, kin madan hin-ly-hin. Ka ju long kumta bunsien ha ka jingim u briew.

Kurup Singh — Te haba kumta, nga lah mo ban ioh ia ka burom katba nga dang im ?

M. Rangbah — Ka long, dang shibit eh phi Paiem ban ai noh ia ka jubab. Hynrei tang kane kawei nga tip. Ki riew tymmen te ki ju ong : wei shisien hi ba ki briew ki la nang ban sien burom ia la ki kmie ki

kpa, ka jingkyrkhu te khlem pep kan wan. Ka lah ban wan noh kumne hi, ne ka lah ban wan kham katto katne por, ne ka lah ban wan pat ynda la iap ruh.

Kurup Singh — To ngan pynhun noh hangta. Tangba nga la ioh ban leh eiei na ka bynta i Mei, katta ka la biang ia nga.

M. Rangbah — Kata keiñ Paiem, to pynhun ialade tang hangta. Are nga sngew kumba don ba wan mano re. I Myntri Ksan ban mo? (U Myntri Rangbah u ieng ban leit jngoh). Oh hooid phi Paiem, la bha la bha ka kam jong phi.

Rung i Myntri Ksan, u Sanbok bad Tamhok

Kurup Singh — Kumno phi la iapoi mo khynraw ?

Sanbok & Tambok — Hooid Paiem.

M. Ksan — Shah ia nga ba ngan pynithuh ia phi baroh hangne mo ? (u phai sha i Myntti Rangbah) Peit Hep ine i dei i Myntri Rangbah jong ngi. (Nangta u phai sha kine ki samla) Ine iba nyngkong i dei i Bah Sanbok : ine pat iba ar, i dei Bah Tamhok. Kine ki dei ki khun jong i Bah Shan bad i Kong Ri, nangtai na shnong Phngain. To katto phi la ia ithuh hi.

M. Rangbah — Kumno Hep, phi la iathait bha ym dei ?

Sanbok — Shu kumto hi phi Myntri Rangbah. Te jait ba la ia iaid hi baroh shisngi te, ngi la shu sngewthait hi.

Kurup Singh — Kumno i mei i pa jong phi ki iashait ?

Sanbok — Ki ia bit phi Paiem.

Kurup Singh — Katno tylli ki mot phi la iatei kat ba phi ia kynmaw ?

Sanbok — Katba ngi ia kynmaw te, ym duna shuh phi Paiem ia ka ar dorjon.

Kurup Singh — Ade, kata te la bun shisha. U mot jong no uba phi la tei nyngkong eh ?

Sanbok — Ngi la ia tei nyngkong eh ia u mot jong i Mei bad i Pa phi Paiem.

Kurup Singh — Wei kumta, nga ruh nga lah ban ong ba nga la bud ia ka nuksa jong phi. Mynta nga la phah khot khnang ia phi ba phin tei uwei u mot na ka bynta i Mei jong nga iba la khlad noh.

Sanbok — Oh Phi ong, da kumta mo ?

Kurup Singh — Te mynta ba phi la iathait eh, (u phai sha u Korbar) Khie Korbar ai bam ai dih noh ia ki nangta sa pyni ruh ia ka kamra thiah. (nangta u phai sha kine ki samla) Wat nym sngew nongwei ho khynraw hangne. Ong ia kano kano ba phi donkam. Ngin pynbiang lut ma ngi ho. (mih noh u Sanbok u Tambok bad u Korbar). Tang na ka khmat ruh, ithuh hi ba kito ki khynnah ki dei kiba tbit bad ba don akor.

M. Ksan — Shish, phi Paiem, nga tang shu iohi hi ia uto u mot uba ki tei nyngkong eh na ka bynta la ka kmie u kpa jong ki, shiphang nga shu iap bieij hi ngain Ka jingitynnad bad i shongkun shaba palat. I kumba u mot hi un kren briew.

M. Rangbah — Kata te, kiba tbit shisha. Namar wei ki briew hi kiba phi la iaroh hi ma phi te, kim dei ki briew kiba malu mala.

M. Ksan — Shisha keiñ. To Paiem nga ruh ngan leit shuwa ho. Phin nang shongkai Myntri ?

M. Rangbah — Em phi, nga ruh ngan ia mih noh lem.

M. Ksan — Ia ia phi kata. To ho Paiem.

(Mih noh baroh).

Scene - III

(Ha kamra thiah u Syiem Kurup Singh)

Kurup Singh — Tip kaei mo kato kaba kine ki khynnah ki ia kren hynne mynmiet? Imat kine ki dei ki khun jongnga mo? Katba nga sngewthuh te, lada ngam dei ba nga phohsniew te, Thik ki la dei beit. Ngan phah khot ia ki. Ko Korbar, Korbar.

Korbar (na kawei pat ka kamra) — Balei Paiem?

Rung u Korbar

Phi khot ia nga Paiem ?

Kurup Singh — Khie phi leit khot ia kito ki samla hangne

[Mih u Korbar]

Imat dei hangne mo ba ngan shem pat ia ka Synjat ba la jah, khlem artatien, ngan sa shem pat ia ka.

Rung u Sanbok bad u Tamhok

Kurup Singh — Shong shong khynraw. Phi ia iohthiah bha hynne?

Sanbok — **Imat** ba phylla iing phi Paiem, **ne tip ba** la thait than ne, ngim shym la iohthiah bha. Ngi la shu ialap miet ha kaba iathuh khana kai ia kane katai tang ban byrngia.

Kurup Singh — Oh phi ong. Nga ruh nga iohsngew keiñ, ia ka khana jong phi hynne bad dei ruh na ka bynta kata keiñ ba nga phah khot ia phi hangne.

Sanbok — Phi iohsngew seh Paiem ? Imat ngi la kum ia kren jam eh mo haduh ba phin da duh thiah duh dem kumta.

Kurup Singh — Em Em phi kam dei kumta. Katba nga iohsngew malu mala na ka khana jong phi, imat phi phim ia dei ki khun trai jong i Bah Shan-ym-dei ?

Sanbok — Ka dei kumta Paiem. I mei i pa ki la ioh khaiei ia ngi na kawei ka khlaw ka bym da jngai eh na shnong jongngi. Te ngan iathuh ia phi mo Paiem I pa i iathuh khana ia ngi hana, ha kawei ka sngi, kawei ka blang i pa ka la jah. Te i pa i la leit kriñ ban wad ia kata ka blang. Ynda i la buddien slem slem, na kawei ka khlaw sha kawei pat, kyndit kyndit i la iohsngew ia ka jingiam khunlung. Nyngkong eh, i Pa i la mut ba kata ka khlaw ka dei kaba shong ksuid bad i la mut ban phet noh. Hynrei ynda i la sngap thuh bha, i tip ba kata ka sur jong i khunlung ka dei ka sur briew. Kumta i la bud dien ia kata ka sur iam bad khadduh i la poi sha kata ka jaka ha kaba ngi don. Te haba i pa i la lap, i la rah ei ia ngi sha Ing jongi, bad katno ki la ia kmen bha. haba ki la ioh ia ngi, namar ba i pa bad i mei ki long ki briew ki bym don khun. Bad kumta ngi la iasah ia shong bad ki haduh ba ngin da ia san katne.

Kurup Singh — Te i Pa jongphi i iathuh khana eiei shuh nalor kata.

Sanbok — I ong kriñ ba ngi dei ki khun jong uwei u syiem. Dei da ka jingleh beiñ jong uta u Syiem, u la beh noh ia ka Mahadei na Ing jongu, namar ba kam ioh khun satia katno katno ruh. I ong ruh, ba u Syiem u la leh ia kata dei da ka jingleh dusmon jong ki shakri jong u hi. Kita ki shakri ki la iathok ia u syiem, ba kata ka Mahadei ka kha khun iap, pynban, ha ka jingshisha kita ki shakri ki la leit bret ia kita

ki khun ba ka kha sha kata ka khlaw. Lymda dei ba i pa i wan wad blang, nga tharai ngi katta ngi la iap shisha.

Kurup Singh (u thangiong ngaiñ) — Nangta shuh shuh kaei i iathuh ?

Sanbok — I Pa i iathuh ruh, ba i Mei jong ngi, hadien ba u Syiem u la beh noh, i la leit iaid wir noh artad naduh kata ka por. I Mei ha ka jingshisha im tip satia wat haduh mynta ruh : la ngi dang im ne la ngi la iap. Ha ka juh ka rukom, ngi ruh ngim tip satia, tip i mei i dang im ne i la iap, namar ngim ithuh satia ia i, haduh mynta.

Kurup Singh — Kumno i Pa jong phi i tip ia kata ka jingiathuh khana ?

Sanbok — I Pa i ong ba i tip na uwei u riewtymmen uba ngim tip kyrteng.

Kurup Singh — Ha kata ka por ba i pa i wan rah ia phi, don sabut eiei ban pynshisha halor kata ,

Sanbok — Oh hooid, i wallam. (khmih kane ka sopti i Mei u pyni artad ha u Syiem) kaba ngim ju ieh noh ia ka mynno mynno ruh. Kat shaba ngi leit ngi wan, ngim ju klet satia ban rah ia ka. Wat la ngim tip ne ithuh ia i mei, hynrei ngi ri kyndong tang ia kane ka sopti jong i, katba ngi dang lah.

Kurup Singh — (u shim ia kane ka sopti bad kynsan kynsan u iam) Map Khun Kynrad, Map Khun Kynrad, Map Khun Kynrad, Nga dei u Kpa jong phi. Mynta nga la shem khun pat. Katto nga la leh beiñ ia phi da ka jingbymtip. Pleng dei ki shakri jong nga kiba la shet la phon ia nga baroh shikatta. Ban da u Blei um ri ia phi, ngan nym jin da ia shem s uh bad phi. Daei keiñ khun kaba ngan siew dor ia la ki jingpalat.

Sanbok & Tamhok (ki ia iam lem) — Wow, Wow, Wow, ko Pa, Pleng dei ma phi mo. Mynta pat haugno keiñ i Mei ? Ban tang ma ngi ngin ia shem kumno ka Lyngwiar dpei kan rhem ?

[ynda ki la kham pynngad]

Sanbok — Ia ki jingbakla jong phi baroh ngi kloi eh ban map ko Pa namar kata ka dei ka kamra jong ngi ki khun. Hynrei ban teh syidoh pat ia ka Synjat ba la jah kata ka dei ka kamram jong phi u Kpa. Te kumno keiñ phin leh ban shem pat ia i Mei ?

Kurup Singh (iyngkat bad ka jingpyrkhat jylliew — Koit, wat nym khuslai ko khun jong nga. Lada ka nia ba l ka hukum ka dang ieng rasong kumba la thoh. shen phin sa shem pat ia la ka Kmie bad ma nga ia ka Synjat ba la jah noh. Khie khun, pynjah thait noh ia'ade, ia kaei kaei baroh kaba donkam ngan leh mynta.

[Mih noh u Sanbok bad u Tamhok]

Katto te ngan sa shem pat ia ka jingsuk kaba mynnor.

Rung u Myntri Rangbah

Kurup Singh — Ki kyntien jong phi, ko Myntri Rangbah, ki la wan urlong shisha. Kitai ki khynnah kiba wan ialam i Myntri Ksan, pleng ki dei ki khun jong nga. Ha kato ka poi, pleng ka Mahadei kam shyim kha khun iap. Hynrei dei ka Liak bad u Shum kiba la shet kylla ia nga. Tip ngan leh noh kumno ia ki — khun ka dohnud mrad.

M. Rangbah — Oh phi ong kumta. Da kumno pat ki lait im ?

Kurup Singh — Dei da ka jingleh jong i Bah Shan keiñ phi kiba pli ki la lait im ei. Peit seb ki bapli ki ia rah kyndong ia kane ka sopti ka kmie jong ki kat shaba ki leit. Mynta nga mut ban kem ia ka na katai ka lynti kaba ki ju wan ki ju leit ki nongphetwir.

M. Rangbah — Ioh phi kum kem bakla, hato kam long bieij Paiem ?

Kurup Singh — Em phi, nga mut ban leh kumne: Ngan pynieng ar tylli ne lai tylli ki dieng hangtai. Bad halor kita ki dieng, ngan buh ia ka sopti jong ka kat kiba nga don. Bad ngan phah ia uwei ne arngut ki nongsyntiat. Bad lada don kano kano ka nongphetwir kynthei kaba peit shin slem slem ia kane ka sopti, ngan phah ia ki ban kem bad kin sa wallam pat sha nga. Da kumta, nga tharai ngan lah pat ban shem ia ka.

M. Rangbah — Kata, ka dei ka buit kaba bha tam Te kumne noh hi. Ngan leit pynkhreh noh ma nga mo Paiem ?

Kurup Singh — Hooid keiñ, katba nang lah ban kloi katta nang bha.

[Mih noh baroh]

Scene - IV

(Ha lynti ki nongialdwir kaba hajan Mawlyndem bad ha ïng syiem Mawlyndem)

Korpamai — Balei phi kem ia nga kumne? Haba nga iaid la ka jingiaid jong nga kumne. Man ka por nga ju iaid, balei phi kem khyllah mynta ka sngi? Ia kiwei kiba la iaid ha shwa jong nga ruh, phim shym leh eiei, te balei ia nga kumne?

Miak — Em Em, wat nym bun ktien. Ia ia sha ïng syiem Balei phi peit shin ia kane ka sopti katne katne? Ngam lah ban shaniah. Imat phi mut ban rah tuh ia ka lada phi ioh lad.

Korpamai — Em Em ngam mut kumta. Hynrei nama ba nga itynnad ia ka, kumta nga la kum peit shin ia ka. Balei keiñ phi shu kem ia nga tang na ka bynta kata?

Miak — Ia ia beit, wat nym pynlat, ne pynbun ktien. Ia kaei kaba phi mut ha mynsiem, mynta phin ioh pdiang ia ki soh kiba dei biang.

Korpamai (ka phieng) — Kumno kumta?

Miak — Wat nym bun ktien shuh. Ngi la poi artad ha ïng syiem.

Korpamai — Em Em ngan nym leit rung ha ïng syiem.

Miak — Em Em u syiem u ong wallam sha ïng syiem.

[Hap ka pyrda]

U Miak bad ka Korpamai ki la poi ka Ingsyiem.

Miak — Shim bishar Paiem, kane ka briew kaba nga la ioh kem, kat kum ka hukum jong phi.

Kurup Singh — (u peit shlip sha ka Korpamai) Miak, ieh ia ka hangto. Me lah ban leit noh.

[Mih noh u Miak]

(nangta u Kurup Singh u ieng joit bad u piam ia ka ryngkat bad ka jingjaw ummat)

Ko Korpamai baieit ba kordor jongnga. Phi kloi ne em ban map ia ki jingbakla jongnga kiba nga la leh da ka jingbymtip bad da ka jingshet shukor kiwei. Mynta ka khuri ka jingieit ba shisha ka la wan shlei biang ha nga; lada phi kloi ban map' ia ki jingbakla jongnga, sa shisien pat to ngin ia bteng biang ia ki syrdoh ka jingieit: kum ka ksiar ba kordor, hadien ba la phrang, ka nang kham phyrnai. To ong shikyntien ko paila ba kordor jong nga. Mynta nga la tip ia ka jingshisha baroh. Pleng nga la leh bieij shisha. To kren seh baieit tang shikyntien ka la biang ia ka dohnud jongnga ban pynjah sliang.

Korpamai (ka jaw ummat) Lada jingiam ka long lynti sha ka jingieit, jingmap, to ai kan long jingbteng i'u kynjai b'la dkut noh. Lada khuri jingieit ba shisha mynta ka la shlei, Ai Synjat ba thymmai mynta ngin ia tei, naduh nangne ha pyrthei shaduh shatei Jingmap nga kloi ban ai mynta, lawei. ha jingker jongphi, ngan buhti biang to da.

(ynda ki la kham ia pynhiar mynsiem)

Kurup Singh — U Blei te uba nang shisha Ban pyniaid ia kiei kiei baroh. Mynta ki khun; ki don hangne bad nga, Ko Korbar, Korbar.

Korbar (na kawei ka kamra) — Balei Paiem.

Kurup Singh — Khie khot ia ki khun hangno.
Phi tip hi, ba ki khun jongngi, ki dei ki nongtei mot kiba stad tam ha kane ka por.

Korpamai — Nangno phi ioh pat ia ki. Nga pat nga nangtharai ba ki la iap la mynslem.

Kurup Singh — Em Em phi. Dei i Bah Shan bad i Kong Ri keiñ, nangtai na shnong Phngain, kiba la ri la dup ia ki haduh ba kin da san. Kine ki la ioh khar ia ki, na kawei ka khlaw.

Rung u Sanbok bad u Tamhok

Kurup Singh — Peit khun, ine i dei i mei jong phi keiñ. (u phai sha ki khun bad nangta u phai sha ka Korpamai) Peit Korpa, kine ki dei khun jongngi, kiba phi la kha ha kato ka por.

Sanbok & Tamhok (ki iam) Wow, Wow, Wow Mei, Mei baieit shano phi jah baroh shi katta. Haduh mynta em, ba ngi ithuh ia phi kumne.

Korpamai — Sngap, sngap khun, (ka pynhiar mynsiem) Ani ko Khun baieit jongnga, haduh katne phi la heh em, ba nga ithuh khun pat. Pleng da lei lei ruh em, ym ju lah satia ban set jubor ia ka jingshisha. Jar la katta ruh, nga ngeit ba kiei kiei baroh ki dei ki jingpyniaid U Blei. Pynjai jai ialade. To ngin ia klet noh ia kiei kiei kiba rim baroh. Bad to ngin ia sdang pat ia ka jingim kaba thymmai. Baroh shi katta, hangno Khun phi ia shong?

Sanbok — Ngi ia shong bad i Pa hangtai ha shnong Phngain. Dei da ka jingwan wad blang i pa keiñ, ba ngi la lait im bad longbriew kumne. Ban da

kata ka blang i pa kam shym jah, katta ngi ngi la iap ei naduh mynno.

Kurup Singh — Mynta, nga la tip lut ia ki jingshisha baroh. Pleng dei ka Liak bad u Shum kiba la shet kylla ia nga haduh katne katne. Tip ngan leh kumno ia ki?

Korpamai — Kito ki lok ki dang ia trei hangne Kpa? Kiba pli, ha ka jingbieij ki la mut ban tap jubor ia ka jingshisha. Pynban kim lah satia.

Kurup Singh — Em phi, kim shym trei shuh hangne la kham slem. Tang ba lada kim trei shuh hangne ruh, ki shong ki sah hi hangne ha shnong. Nga lah keiñ ban pynshitom lada nga kwah. Kumno Korpa ngan leh ia ki? To ong ma phi mynta, kat kaba phi ong ngan leh beit. Katne em ki la ia shet ia nga?

Korpamai — Em Em phi Kpa, ban pynhiar kput ia kiwei ka long kaba sang ha ngi ki Khasi. Kiba pli ki la leh da ka jingbiej. Hynrei ha ka jaka kata, te phah ia ki ha kawei ka sngi kaba phi kham lait por, ba kin wan shane. Hangta, to ai ha ki ka jingsneng ka jingkraw ba kin ym mlien shuh ban leh kumne. Bad ha kajuh ka por, nga ruh ngan phla shai ha khmat jong ki ba nga, nga la map bad klet noh ia ki jingleh bymman jong ki baroh ia nga. Sa shisien pat, lada ki mon, ngi lah ban khot sa shisien pat ba kin wan trei biang ha ïng jongngi. Te i kong Teimon pat shano i don mynta?

Kurup Singh — Ia kaei kaba phi la ong, ngan leh kumta ko Korpa. Nga sngewthuh mynta ba phi, phi la long ka briew kaba la dap pura bha ha ka jingim. I Teimon te im don shuh ha kane ka pyrthei, nga tharai ym duna shuh ia san snem. Te kumno Korpa ngin ialeh pat ia kito ki briew kiba la leh bha ia kine ki khun?

Korpamai — Nga tharai, ban haram ia kum kita ki briew ngim dei. Kumno Kpa, ba ngin da khot noh ia ki ba kin wan shong noh bad ngi ym long?

Kurup Singh — Nga ruh, nga mut kumta. To sa katto katne por, ngan sa phah ma nga ia ki shakri ba kin leit shaw ia ki na shnong Phngain, ba kin wan shong noh bad ngi.

Sanbok & Tamhok — Em Em phi Pa, ngin leit khot hi ma ngi.

Kurup Singh — Hooid, Hooid keiñ, phi ruh phin leit ryngkat bad ki shakri shakor jongnga.

Korpamai — Mynhynne i Pa i ong ba ki khun jongngi ki long ki nongtei mot kiba stad tam ha kane ka por. Sha khun phi nang ban iatei mot?

Sanbok — Hooid keiñ Mei. Mynta ngi la trei ia kane ka kam. Ngi la poi shane ruh dei na ka bynta kane ka kam. Pynban ka long da kumne pat.

Korpamai — Katno tylli ki mot phi la iatei baroh?

Sanbok — Tharai la jan don hi ar dorjon mo Hep?

Tamhok — Nga tharai, la tam phi Bah.

Korpamai — Kata, phi la ia poi jaka bha mo?

Sanbok — Ym lah ñiew shuh phi Mei.

Korpamai — U mot aiu Kpa uta uba phi mut ban tei?

Kurup Singh — U mot na ka bynta i Mei te.

Korpamai — Oh i Kiaw i la iap seh mo? Naduh mynno?

Kurup Singh — La kumba ar snem tam mynta.

Korpamai — To to Khun. Wat la phim ithuh ia i Meikha ruh, hynrei phi dei ban sngew sarong ba phi ioh ia kane ka kabu ksiar ban tei mot na ka bynta i Meikha. Nga tharai ba dei ka bynta une u mot jong i Meikha hi, uba la teh song sa shisien pat ia ngi baroh.

Dei ma U uba la pynkylla ia ka dohnud i Pa.
Dei ma U uba la wallam pat ia nga.
Dei ma U u ban pynkyntiew Nam ia phi.

Namaikata,

U Mot jong i Meikha un leng sakhi ruh na ka bynta

"KA SYNJAT BA LA SHEM PAT".

Sa shisien pat,

Ieng Rangbah ko Khun Kynrad Syiem jongnga.

(Hap ka pyrda).

KABA KUT.

La shon ha

Khasi Jaintia Press, Mawkhar,
Shillong - 793001.